

Ministeriet for Grøn Trepert
Styrelsen for Grøn
Arealomlægning og Vandmiljø

Vejledning om tilskud til Pleje af græs- og naturarealer 2025 (tilsagnstype 66 og 67)

Juli 2025

Vejledning om tilskud til Pleje af græs- og naturarealer 2025
(tilsagnstyper 66 og 67)

Denne vejledning er udarbejdet af
Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (SGAV), juli 2025

Foto: Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (SGAV)

Ministeriet for Grøn Trepert
Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø
Nyropsgade 30
1780 København V
Tlf.: 33 95 80 00
E-mail: mail@sgav.dk
www.sgav.dk

ISBN 97887-85311-20-7

Den Europæiske Landbrugsfond
for Udvikling af Landdistrikterne

Indhold

Nyt i denne vejledning	5
1. Kort om tilskud til Pleje af græs- og naturarealer	6
1.1 Hvem gælder vejledningen for?	6
1.2 Vigtige frister og datoer	6
1.3 Hvor stort er tilskuddet?	7
1.4 Hvad er forskellen på tilsagn med og uden grundbetaling?	7
1.5 Husk at søge om udbetaling	7
1.6 Krav til ansøgning om udbetaling	8
1.6.1 Valg af afgrødekode ved udfyldelse af fællesskemaet	8
1.6.2 Generelt om udbetaling	9
1.7 Hjemmeside og nyhedsbrev	10
2. Hvilke kriterier skal dine arealer leve op til i tilsagnsperioden?	11
2.1 Du skal drive arealet som ejer eller forpagter	11
2.2 Hvilke øvrige kriterier gælder	11
3. Hvilke forpligtelser skal dine arealer opfylde i tilsagns-perioden?	13
3.1 Krav til plantedække	13
3.1.1 Krav til plantedække ved forpligtelse til afgræsning	14
3.1.2 Krav til plantedække ved forpligtelse til slæt	15
3.1.3 Vælg mellem synligt afgræsset, fast græsningstryk eller ekstensiv græsning	15
3.1.4 Kontrolmetode synligt græsset	16
3.1.5 Kontrolmetode fast græsningstryk	17
3.1.6 Kontrolmetode ekstensiv græsning	20
3.1.7 Forpligtelse til slæt	21
3.2 Hvad må du ikke på tilsagnsarealet	22
3.2.1 Gødkning	22
3.2.2 Brug af plantebeskyttelsesmidler	22
3.2.3 Omlægning	23
3.2.4 Tilskuds fodring	23
3.3 Information om tilsagnet på erhvervsmæssig hjemmeside	23
4. Hvordan må og skal du anvende dit tilsagnsareal?	24
4.1 Hvad kan indgå i det tilskudsberettigede areal? – Fleksibilitet	24
4.2 Hvad kan ikke indgå i det tilskudsberettigede areal? – Begrænsninger	26
5. Kombinationsmuligheder med andre ordninger og sammenhæng med konditionalitet	28
5.1 Sammenhæng med andre ordninger	28
5.1.1 Hvilke ordninger kan godt kombineres med Pleje af græs- og naturarealer	28
5.1.2 Hvilke ordninger kan ikke kombineres med Pleje af græs- og naturarealer	28
5.2 Sammenhæng med konditionalitet	28
5.3 Grundbetaling til projektarealer	29
5.4 Arealer tilplantet med skov eller omfattet af tilskudsordning til skovbrug	30
5.4.1 Bevoksede arealer uden fredskovspligt	31
5.4.2 Arealer med fredskovspligt	31

5.4.3	Kombination med tilsagn til skovrejsning	31
5.5	Arealet er ikke landbrugs- eller naturareal	31
6.	Kontrol og administrative sanktioner	32
6.1	Kontrol i forhold til markblokke	32
6.2	Satellitbaseret kontrol	32
6.3	Kontrol på stedet	33
6.4	Kontrol med geo-refererede billeder	33
6.5	Overtrædelse af tilsagnsbetingelser og sanktioner	33
6.5.1	Overtrædelse af kriterier for støtteberettigelse	34
6.5.2	Overtrædelse af forpligtelser og andre forpligtelser	34
6.5.3	Hvordan beregner vi din sanktion?	34
6.5.4	Eksempler på beregning af sanktion	36
6.5.5	Sanktion ved gentagelse af en overtrædelse	40
6.5.6	Udelukkelse fra ordningen ved meget alvorlige overtrædelser	41
7.	Producentsskifte	42
7.1	Producentsskifte/ophør af tilsagn	42
7.1.1	Frist for producentsskifte	42
7.1.1	Hvad skal overdrager gøre?	42
7.1.2	Hvad skal erhverver gøre?	42
7.1.3	Når du indtræder i et tilsagn	43
7.2	Når vi konstaterer overtrædelser ved en kontrol	43
8.	Fælles regler for arealbaserede tilsagn under landdistriktsprogrammet	45
8.1	Bortfald af tilsagn	45
8.2	Andre reguleringer der omfatter dine tilsagnsarealer	45
8.3	Ekspropriation og jordfordeling	46
8.3.1	Ekspropriation	46
8.3.2	Jordfordeling	47
8.4	Revisionsklausul	47
8.5	Suspension	47
8.6	Oplysningspligt	47
8.7	Dispensation	48
8.8	Force majeure og usædvanlige omstændigheder	49
8.9	Vi indsamler og behandler dine data	50
8.9.1	Hvad er dine rettigheder i forhold til de registrerede oplysninger?	50
8.9.2	Anvendelse af oplysninger fra Fællesskemaet og offentliggørelse af data	50
8.10	Klagemuligheder	50
9.	Retsgrundlag	52
Bilag 1. Vejledende oversigt over vægtningskategorier for sanktioner for Pleje af græs- og naturarealer .		53
Bilag 2. Sanktionering ved overskridelse af 20 % fleksibilitet		58

Nyt i denne vejledning

Juli 2025

I 2025 er der sket flere justeringer af ordningen. Disse justeringer fremgår af tidligere version af denne vejledning fra 'januar 2025', som du kan finde på SGAV's hjemmeside under ['Historiske vejledninger'](#).

I denne version fra 'juli 2025' er der foretaget følgende justeringer:

- *Ny udvidet periode for at billedokumentere på kontrolmetoden 'Ekstensiv græsning'*
For tilsagnshaver, som i 2025 har valgt kontrolmetoden 'Ekstensiv græsning' åbnes billedopgaven i SGAV's billedapp 'Jordbrugsfoto' tidligere. Den nye periode for, hvornår du skal tage og indsende billeder er fra 15.oktober til 30.november. Læs mere i afsnit 3.1.6.
- *Ændring af bilag 2 vedrørende arealer omfattet af '20. pct. fleksibilitet'*
Tidligere har det fremgået af bilag 2 "Rækkefølge for sanktionering ved overskridelse af 20 % fleksibilitet" en række forhold, som ikke har været i overensstemmelse med tilsagnsforpligtigelsen. Dette vedrører forhold som 'Arealet er ikke afgræsset, men der er taget slæt', 'Der er ikke taget slæt, men arealet er afpudset' og 'Plantedækket er ikke opretholdt'. Sådanne konstaterede forhold kan derfor heller ikke indgå i vurderingen af 20 pct. fleksibilitet på denne tilsagnsordning. Se mere i oversigten under 'Bilag 2' i denne vejledning.

I denne vejledning er flere steder anvendt 'SGAV', der her er en forkortelse for 'Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø'.

1. Kort om tilskud til Pleje af græs- og naturarealer

Denne vejledning beskriver betingelserne for ordningen Pleje af græs- og naturarealer (tilsagnstype 66 og 67).

Ordningen er omfattet af Landdistriktsprogrammet og medfinansieret af Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne. Formålet med ordningen er at beskytte og forbedre biotopforholdene og biodiversiteten på lysåbne naturarealer via ekstensiv landbrugsmæssig drift med årlig afgræsning eller slæt. Tilskuddet bliver derfor givet med henblik på at pleje værdifulde græs- og naturarealer med enten afgræsning eller slæt.

Tilsagnsperioden er 5 år, og du skal overholde betingelserne for ordningen i alle 5 år. Du skal i Fællesskemaet ansøge om udbetaling. I 2025 kan du kun søge om nye 5-årige tilsagn med tilsagnstype 68 og 69, som hører under CAP-planen, der trådte i kraft pr. 1. januar 2023. Vær opmærksom på, at der findes en særskilt vejledning til tilsagn med tilsagnstype 68 og 69, som du kan finde på [styrelsens hjemmeside](#).

1.1 Hvem gælder vejledningen for?

Vejledningen gælder for dig, der fik tilsagn til Pleje af græs- og naturarealer i perioden 2019 -2022 (type 66 og 67) og skal søge om udbetaling i Fællesskemaet i 2025.

1.2 Vigtige frister og datoer

Du kan få et overblik over de vigtige tidspunkter og frister i ordningen Pleje af græs- og naturarealer i årshjulet eller tabellen nedenfor:

Vigtige datoer for 2025	Handlinger
2025	
1. januar – 30. november	• Ved ekstensiv græsning: Arealet skal være omfattet af græsning i løbet af perioden.
1. februar	• Fællesskemaet åbner i Tast selv.
3. februar - 23. april	• Frist for indsendelse af fællesskema. • Frist for anmodning om udbetaling, hvis du har eksisterende tilsagn.
29. april	• Frist for at sende <u>ændringer til markblokke</u> og tilhørende korttemaer for ansøgningsåret 2025.
1. maj – 20. juni	• Du må ikke slå eller tage slæt af arealet i denne periode (forbudsperioden).
21. maj	• Frist for at vælge mellem fast græsningstryk, synligt afgræsset eller ekstensiv afgræsning. • Frist for at ansøge om nedsat græsningstryk. • Frist for ændringer til fællesskemaet – herunder ændringer til din anmodning om udbetaling af tilsagn. • Frist for forsinket indsendelse af fællesskemaet – og forsinket ansøgning om udbetaling af eksisterende tilsagn. • Frist for at anmelde producentskifte i fællesskemaet. Se afsnit 7 om producent-skifte.
19. maj	• Frist for ændringer til dit fællesskema og forsinket ansøgning
1. juni	• Frist for etablering af plantedække i det første tilsagnsår.
1. juni – 31. august	• Ved fast græsningstryk: Dyrene skal være ude på arealet i denne periode.
1. juni – 15. september	• Ved synligt afgræsset: Afgræsningen skal ske i denne periode, så marken fremstå synligt afgræsset pr. 15. september.
21. juni – 15. september	• Ved slæt: Der skal være taget et høslæt i denne periode.

21. juni – 30. november	Ved ekstensiv græsning: Slæt og fladedækkende afpudsning er ikke tilladt i denne periode. Tilsagnsmarkerne skal være omfattet af en drift med græsning i løbet af perioden 1. januar – 30. november.
3. juli – 26. september	Ansøgningsrunden for nye tilsagn (kun tilsagnstype 68 og 69) er åben.
1. september	Data fra Naturbasen trækkes til næste års HNV-kort. Se afsnit 2.2 om HNV.
15. oktober – 30. november	Periode for hvornår du skal tage og indsende billeder via SGAV's 'Jordbrugs-foto'-app ved kontrolmetoden for ekstensiv græsning.
1. december	Data fra Miljøportalen trækkes til næste års HNV-kort. Se afsnit 2.2 om HNV.

1.3 Hvor stort er tilskuddet?

Tilskud med eller uden grundbetaling

Tilskuddets størrelse afhænger af, om du kombinerer med grundbetaling og om du vælger plejeforpligtelse med afgræsning eller slæt. Nedenunder kan du se satserne.

TABEL 1.1. Størrelse på tilskud til pleje af græs- og naturarealer.

	Type 66 Uden kombination med grundbetaling	Type 67 Kombination med grundbetaling
Afgræsning	2.600 kr. pr. ha	1.650 kr. pr. ha
Slæt	1.050 kr. pr. ha	850 kr. pr. ha

1.4 Hvad er forskellen på tilsagn med og uden grundbetaling?

Når du søger om et 5-årigt tilsagn om tilskud til pleje af græs- og naturarealer, skal du vælge, om du ønsker mulighed for at kombinere dit tilsagn med grundbetaling. Dit valg gælder for alle 5 år, og der er forskel på, hvad du kan med dit tilsagn – alt efter om det er med eller uden grundbetaling. Så hvad er forskellen egentlig?

TABEL 1.2. Forskellen på tilsagn med og uden grundbetaling.

Type 66 Uden kombination med grundbetaling	Type 67 Kombination med grundbetaling
Højere sats	Lavere sats
Du kan ikke kombinere med grundbetaling.	Du har mulighed for at søge grundbetaling. Dette vælges fra år til år, men satsen på dit tilsagn om tilskud til Pleje af græs- og naturarealer er den samme hvert år.
Du kan hvert år vælge mellem fast græsningstryk, synligt afgræsset eller ekstensiv græsning, hvis du vælger forpligtelse til afgræsning.	Du kan alene vælge kontrolmetoden synligt afgræsset ved forpligtelse til afgræsning.
	Som en undtagelse kan du vælge fast græsningsstryk eller ekstensiv græsning, hvis du ikke søger om udbetaling af grundbetaling eller hvis du søger grundbetaling til projektarealer. Læs mere om grundbetaling til projektarealer i afsnit 5.3 .

Læs mere græsningsforpligtelserne i afsnit 3.

1.5 Husk at søge om udbetaling

Fristen for at anmode om udbetaling til dit tilsagn i dit fællesskema i 2025 er den 23. april, og fristen for at indsende ændringer til fællesskemaet er den 19. maj 2025. Du kan holde dig orienteret om ændringerne til fristerne i 'Bekendtgørelse om ansøgninger m.v. for landbrugere i Tast selv' (ansøgningsbekendtgørelsen), som du kan finde link til i [afsnit 9](#).

Du kan som udgangspunkt trække din ansøgning om udbetaling helt eller delvist tilbage på ethvert tidspunkt. Du kan dog ikke trække arealer tilbage efter den 15. november, eller hvis vi har oplyst dig om, at vi har til hensigt at foretage kontrol på din bedrift. Efter et kontrolbesøg kan du ikke trække de arealer ud, hvor vi har konstateret manglende overholdelse af tilskudsbetingelserne.

Vær dog opmærksom på at det vil kunne medføre et tilbagebetalingskrav, hvis du i løbet ansøgningsåret udtræder af dit tilsagn.

1.6 Krav til ansøgning om udbetaling

Du skal hvert år indtegne dine marker i Internet Markkort og anmode om udbetaling af tilskud for dit eksisterende tilsagn til tilsagnstype 66 og 67 på siden "Udbetaling af tilskud til Pleje af græs- og naturarealer" i Fællesskemaet, som du finder på Miljø- og Fødevareministeriets Tast selv. På denne side skal du for hver mark, der overlapper et tilsagn med tilsagnstype 66 eller 67 tage stilling til, om du søger om udbetaling af tilskud.

Hvis du har fået en dispensation til nogle af tilsagnsbetingelserne, er det de betingelser, der fremgår af dispensationen, du erklærer at overholde. Du skal altså stadig sætte hak i "Ja" i feltet "Jeg søger om udbetaling af tilskud", også selv om du pga. dispensationen ikke får dit tilskud udbetalt.

Hvis du markerer "Nej" til udbetaling af tilskud, vil tilsagnet som udgangspunkt bortfalde med krav om tilbagebetaling af tidligere udbetalt tilskud. Du skal dog sige "Nej" til udbetaling, hvis du har overdraget tilsagnsmarken, læs i afsnit 10.

Tilsagnet bortfalder, hvis du ikke søger udbetaling

Hvis du sætter hak i "Nej" i feltet "Jeg søger om udbetaling af tilskud", for en mark, som du stadig har rådighed over, vil tilsagnet automatisk bortfalde med krav om tilbagebetaling. Hvis du har fået en dispensation, som medfører bortfald af årets tilskud, skal du derfor stadig søge om udbetaling.

Se [Brugerguide for Internet Markkort](#) for beskrivelse af, hvordan du tegner dine marker.

1.6.1 Valg af afgrødekoder ved udfyldelse af fællesskemaet

Når du anmoder om udbetaling, er det vigtigt, at du anmelder arealet med den rigtige afgrødekoder. Afgrødekoden skal være uden kvælstofnorm og afspejle arealets status. Hvis du anvender en ikke-tilsagnsberettiget afgrødekoder, kan du ikke søge om udbetaling på marken i Fællesskemaet.

Et areal med tilsagn til pleje af græs- og naturarealer kan være enten et naturlignende areal eller være et landbrugsareal og have status af enten omdrift eller permanent græs. Arealets status har ikke indflydelse på tilsagnsreglerne, men har betydning for opfyldelsen af landekvoten for opretholdelse af permanent græs, og det kan have betydning for opfyldelse af krav under grundbetalingsordningen.

Du kan vælge mellem tre afgrødekoder, når du søger om udbetaling af dit tilsagn til Pleje af græs- og naturarealer. I tabellen herunder kan du se, hvornår du skal vælge hvilken kode.

TABEL 1.6.1. Afgrødekoder der kan bruges til tilsagnsarealer.

Afgrødekode	Tekst	Bruges når
254	Miljøgræs MVJ-tilsagn (ON), permanent	Anvendes til landbrugsarealer, der opfylder de almindelige betingelser for grundbetaling (uanset om du søger grundbetaling eller ej), og som var permanent græs før tilsagnets start.
247	Miljøgræs MVJ-tilsagn (ON), omdrift	Anvendes til landbrugsarealer, der opfylder de almindelige betingelser for grundbetaling (uanset om du søger grundbetaling eller ej), og som var i omdrift før tilsagnets start.

Afgrøde-kode	Tekst	Bruges når
318	MVJ ej udtagning, ej landbrugsareal	Et naturlignende areal, der ikke kan leve op til de almindelige regler under grundbetalingsordningen.

Arealets status fastfrys i tilsagnsperioden. Det betyder fx, at hvis arealet har ligget med græs i 3 år, før du fik tilsagn på arealet, vil arealet have status som 4. års græs i det første år, efter tilsagnet er udløbet. Hvis du har tilsagn på et tidligere omdriftsareal over flere tilsagnsperioder – altså hvis arealet var omdrift, da det indgik i det første tilsagn - nulstilles status, og arealet har dermed status som 1. års græs i det første år, efter sidste tilsagn udløber. Et areal kan derfor godt have status af omdrift, selvom der er tilsagn på det i en længere årrække (se eksempel nedenfor).

TABEL 1.6.2. Arealstatus ved tilsagn og efter tilsagnets afslutning.

2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Græs år 3	Græs år 4	Tilsagn Omdrift (græs år 5)					Omdrift (græs år 5)
Græs år 5	Perm. græs	Tilsagn Permanent græs					Permanent græs
Tilsagn på tidligere omdrifts-areal		Nyt tilsagn/gentegning af tilsagn Anmeldes med afgrødekod 247					Omdrift (græs år 1)
Tilsagn på tidligere permanent græs		Nyt tilsagn/gentegning af tilsagn Anmeldes med afgrødekod 254					Permanent græs

Begrebet permanent græs blev først indført i 2005. Arealer, der har haft tilsagn siden 2004 eller tidligere, vil derfor som udgangspunkt have status af omdrift.

Det kan under de gældende regler lade sig gøre at skifte status fra omdrift til permanent græs, hvis dit areal har været omfattet af miljøtilsagn siden 2004. Det kan være, at dit tilsagn har status som omdrift på grund af krav til anvendelse af afgrødekoder under den tidligere reformperiode. Hvis du har sådan et tilsagn med plejeforpligtelse og er sikker på, at dit areal aldrig har været opdyrket, skal du skrive en bemærkning om det i fællesskemaet og angive det med afgrødekod 254. Dette kan også være relevant for 5-årige tilsagn om tilskud til pleje af græs- og naturarealer.

1.6.2 Generelt om udbetaling

Hvornår bliver pengene udbetalt?

Pengene bliver udbetalt en gang om året. SGAV starter normalt udbetalingerne 1. december i ansøgningsåret. Vi forventer, at alle tilskud er udbetalt senest 30. juni året efter. Du kan læse om vores mål for udbetaling i vores resultatkontrakt, som du kan finde [her](#).

Udbetalingskonto

Tilskuddet vil blive udbetalt til den konto, der er registreret som din NemKonto. Du kan indberette og ændre den konto, du ønsker som NemKonto, i dit pengeinstitut (eller netbank) eller på nemkonto.dk.

Nyt CVR-nummer

Hvis din bedrift får nyt CVR-nummer, skal du huske at få registreret din NemKonto på det nye CVR-nummer. Du skal desuden huske at lave en producentskifteændring af dette i dit fællesskema, hvis du får et nyt CVR-nummer, fordi din bedrift har skiftet ejer i forbindelse med oprettelse eller ophør af et selskab. Læs mere i afsnit 9.

Oplysninger til SKAT

Tilskuddet er skattepligtigt, og SGAV oplyser til SKAT, hvor meget du har fået udbetalt.

Loft over tilskud

Der er et loft for, hvor stort et samlet tilskud, du årligt kan modtage pr. ha fra ordninger under Landdistriktsprogrammet. Tilskudsloftet afhænger af, hvilke afgrøder du havde på arealet året før, du gik ind i ordningen/tilsagnet. Det betyder, at hvis du fx havde korn på arealet i 2022, er støtteloftet ca. 4.500 kr./ha/år. Der gives kompensation efter den afgrøde med højeste sats for engangskompensation i referenceperioden. For arealer under projekter, hvor midlerne til kompensation er afsat på baggrund af en tidligere referenceperiode, vil den dog være denne, der er gældende.

TABEL 1.6.2.

Afgrøde på arealet året før tilsagnsstart	Støtteloft pr. ha pr. år
1-årige afgrøder på arealet, fx korn, raps, roer,	600 euro (ca. 4.500 kr.)
Flerårige specialafgrøder, fx frugttræer,	900 euro (ca. 6.700 kr.)
Ved anden arealanvendelse, fx permanente græsarealer	450 euro (ca. 3.350 kr.)

Støtteloftet gælder for hver enkelt foranstaltning i landdistriktsprogrammet. Fx er Fastholdelse af vådområder og Pleje af græs- og naturarealer samme foranstaltning, da der ydes tilskud til ordningerne under samme artikel i forordningsgrundlaget. Grundbetaling indgår ikke i EU-loftet.

Eksempel: Hvis du har et tilsagn om fastholdelse på et areal, hvor du tidligere dyrkede korn (sats 3.500 kr./ha), og du på samme areal har et tilsagn om Pleje af græs- og naturarealer med afgræsning (sats 1.650 kr./ha eller 2.600 kr./ha), vil du ramme EU-loftet, og dit samlede tilskud vil blive nedsat til max ca. 4.500 kr./ha. Loftet vil ikke påvirke engangskompensationen.

1.7 Hjemmeside og nyhedsbrev

Du kan også læse om ordningen Pleje af græs- og naturarealer på SGAVs [hjemmeside](#). Hvis der sker ændringer i ordningen, bliver det annonceret på [styrelsens hjemmeside](#), samt i SGAVs nyhedsbreve. Du kan tilmelde dig nyhedsbrevene [her](#).

Hvis du vil læse om love og regler

Til dette afsnit har vi brugt [Bekendtgørelse nr. 1076 af 1. juni 2021 om tilskud til pleje af græs- og naturarealer](#)

- § 2 om ordningen anvendelsesområde og indhold
- § 3 om definitioner
- §§ 8-9 om kriterier for støtteberettigelse
- §§ 13-14 og §16 om forpligtigelser
- § 25 om andre forpligtigelser
- § 33 om udbetaling af tilskud

Derudover er brugt anden lovgivning:

- art. 28, stk. 8, og bilag II i Europa-Parlamentets og Rådets forordning nr. 1305/2013 af 17. december 2014.

2. Hvilke kriterier skal dine arealer leve op til i tilsagnsperioden?

2.1 Du skal drive arealet som ejer eller forpagter

Du skal være opmærksom på følgende kriterier når du indgår i et tilsagn om tilskud til pleje af græs- og naturarealer:

- Du skal som ejer eller forpagter drive det eller de græs- eller naturarealer, som du indgår i. En græsningsaftale eller lignende er ikke tilstrækkeligt.
- Det areal, som du har tilsagn til, skal udgøre et sammenhængende areal på mindst 0,3 ha. Et areal betragtes som sammenhængende med en tilstødende mark indenfor 4 meter, hvis markerne er beliggende indenfor samme markblok. Er markerne forbundne via en passage, fx gennem et læhegn eller andet, så skal selve adgangen/passagen være tilskudsberettiget og være mindst 4 meter bred.
- Det samlede tilsagnsareal skal udgøre mindst 2,0 ha. Arealet kan udgøres af både eksisterende og tidligere tilsagn om tilskud til Pleje af græs- og naturarealer, dvs. kombination af tilsagnstype 66 og 67 indgået før 2023 og nye tilsagnsarealer af tilsagnstypen 68 og 69.
 - o Du er dog undtaget kravet om mindst 2,00 ha, hvis der på tilsagnsarealet er mindst 0,10 ha af habitatturtyperne rigkær, kildevæld eller overdrev.
- Hvis du har indgået en aftale med en anden person om afgræsning af arealet, men du stadig har rådigheden og det økonomiske ansvar for arealet, så er det dig, der kan søge om udbetaling eller opretholde tilsagnet på arealet. Der kan kun være én ansøger til ét areal. Bemærk, at hvis der både søges grundbetaling og tilsagn, skal det være samme ansøger, der søger begge tilskud.
- Juridiske enheder i form af enkeltpersoner og selskaber som fx I/S, A/S, ApS og A.m.b.a. kan søge tilsagn. Bedriften omfatter alle de produktionsenheder, som drives under samme CVR-nummer.

2.2 Hvilke øvrige kriterier gælder

I hele tilsagnsperioden er det en forudsætning for at opretholde dit tilsagn, at det opfylder et af følgende kriterier:

- Mindst 50 % af marken ligger inden for et særlig udpeget Natura 2000-areal til pleje
- Mindst 0,10 ha af marken har HNV (høj naturværdi) på 5 eller derover.
- Mindst 50 % af marken ligger inden for et Natura 2000-område
- Mindst 50 % af marken er en del af et vådområdeprojekt, et lavbundsprojekt eller et projekt om forberedelse til afgræsning.

For tilsagnsarealer med tilskud til Pleje af græs- og naturarealer anvendes HNV-kortet med henblik på at fokusere arealer med størst naturværdi, der ligger udenfor arealer med udpegningsgrundlaget 'særlige Natura 2000'. På den måde sikrer vi, at tilskuddet til naturpleje gives til de arealer, som giver størst afkast af plejen i form af højere biodiversitet.

HNV-kortet vægter naturværdien af et areal ud fra 14 parametre, der spænder fra landskabsforhold og driftspraksis til forekomst af særlige arter. Et areal kan have en HNV-værdi på op til 13. Den aktuelle værdi vises på HNV-kortet, der er tilgængeligt for alle. Ved hjælp af en farveskala kan du se et areals aktuelle naturværdi.

Det er muligt at overføre HNV-værdien fra en mark til en anden mark, selvom markerne ligger i hver sin markblok. Det er fortsat et krav, at afstanden mellem markerne højst er 2 meter.

Kortgrundlaget for HNV-scoren for den enkelte mark opdateres hvert år på baggrund af nyeste data. Data fra Naturbasen (naturbasen.dk) trækkes den 1. september. Data som vedrører planteregistreringer (planteindikator 1, 2, 3), som kommuner kan indberette til Naturdatabasen i Miljøportalen, trækkes den 1. december. Derudover trækkes også løbende data fra øvrige databaser, herunder www.arter.dk som anvendes af både borgere og kommuner i forbindelse med indberetning af artsfund.

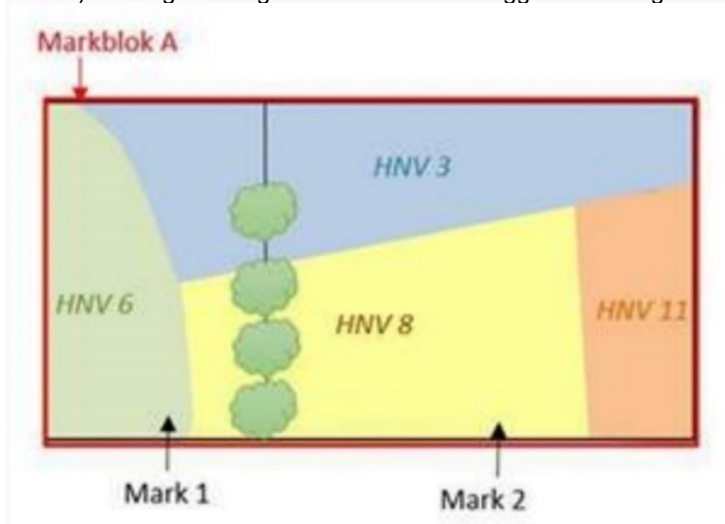
[Læs mere om HNV på styrelsens hjemmeside.](#)

Valg af afgrødekoden har betydning for HNV-værdien

Du skal være opmærksom på, at afgrødekoden har betydning for HNV-værdien. Det er kun visse afgrødekoder, der udløser point for "ekstensiv drift". Samtidig er der nogle afgrødekoder, som udelukker point for "Nærhed til kyst", "Lavbund" og "Skråninger/skrænter". Se listerne over afgrødekoderne i 'Appendix 1' (side 9): [DCE-rapport om HNV-kortet \(24. oktober 2023\)](#).

Hvornår kan en HNV overføres til en anden mark?

HNV kan gælde på tværs af markindtegninger, så længe de ligger op til hinanden (maks. 2 meters afstand fra hinanden). Dette gælder også selvom markerne ligger i forskellige markblokke.

Figur 2.2. HNV kan gælde på tværs af markindtegningen, hvis markerne ligger op til hinanden. Dette er uanset om de ligger i samme eller forskellig markblok(ke). Mark 1 og 2 ligger op til hinanden med maks. 2 meters afstand og ligger i samme markblok. Begge marker vil derfor have en HNV på 11 (hvis området med HNV 11 udgør mindst 0,10 ha – også selvom marken med den høje HNV-værdi allerede har et eksisterende tilsagn til Pleje af græs- og naturarealer).

Derudover kan du ikke opretholde tilsagnet på arealer, der i tilsagnsperioden anvendes til f.eks.:

- Bygninger - både landbrugsbygninger, privatboliger og erhverv
- Befæstede veje, infrastruktur og lignende
- Golfbane, have, eller ridebane og lignende

Solcelleanlæg (gælder både ved etablering og påbegyndt etablering af solcelleanlæg)

Hvis du vil læse om love og regler

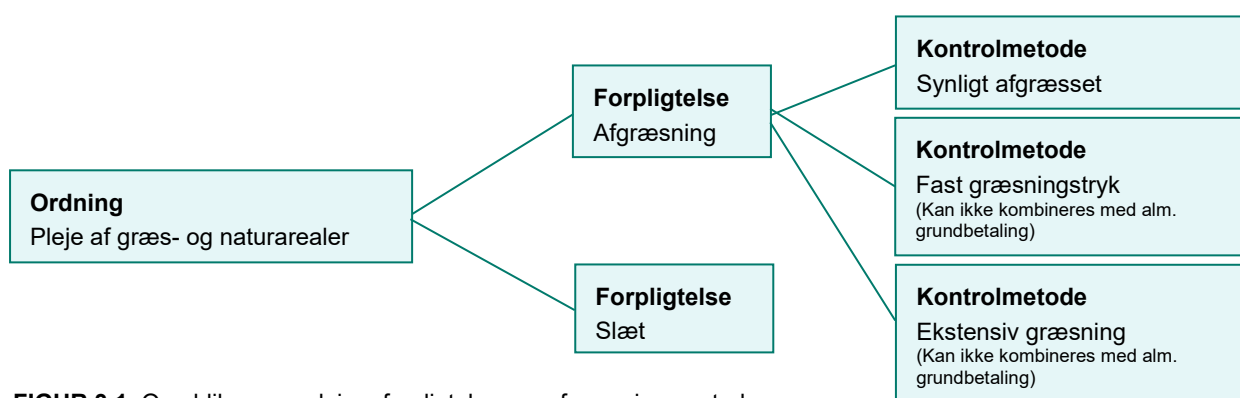
Til dette afsnit har vi brugt [Bekendtgørelse nr. 1076 af 1. juni 2023 om tilskud til pleje af græs- og naturarealer](#)

- §3, nr. 9-12 om definitioner
- § 7 om prioritering
- §§ 8-9 om kriterier for støtteberettigelse

3. Hvilke forpligtelser skal dine arealer opfylde i tilsagnsperioden?

Der er en række betingelser, du skal opfylde, når du indgår i tilsagnet. Det er både betingelser om hvordan du skal pleje arealerne (slæt eller afgræsning) og forbud fx mod brug af plantebeskyttelsesmidler og gødning.

Har du valgt forpligtelse afgræsning, skal du også vælge kontrolmetode ved anmodning om udbetaling i fællesskema. Du kan frit vælge hvilken kontrolmetode, du vil bruge fra år til år. Dette kan være enten synligt afgræsset, fast græsningstryk, eller ekstensiv græsning.

FIGUR 3.1. Overblik over ordning, forpligtelser og afgræsningsmetoder.

3.1 Krav til plantedække

Alle arealer med tilsagn om tilskud til Pleje af græs- og naturarealer skal have et plantedække egnet til afgræsning eller slæt i hele tilsagnsperioden. Det vil sige, at vegetationen skal dække mere end 1/3 af overfladen i forhold til sort jord. Der er dog en undtagelse for første tilsagnsår, idet plantedækket først skal være etableret 1. juni.

Midlertidigt oversvømmede arealer kan godkendes uanset størrelse, hvis arealerne stadigvæk har et plantedække og er plejede. Arbejdsveje og markveje er tilskudsberettigede, hvis der er et plantedække, der lever op til ovenstående krav. Markveje og arbejdsveje er dog i nogle tilfælde ikke tilskudsberettigede under grundbetalingsordningen.

Der må gerne være spredte forekomster af buske og træer på arealet, så længe der ikke er tale om skov. Der skal blot være plantedække under bevoksningen, hvor der kan blive udført pleje, hvis du ønsker tilsagn til arealet. Hvis der er fredskovspligt på arealet, må der dog højst være en kronedækningsgrad på 10 %.

Definitionen af skov: Et landområde på over 0,5 ha bevokset med træer af en højde på over 5 m og med en kronedækningsgrad på mindst 10 pct. eller med træer, der kan nå disse tærskler på lokaliteten. Det omfatter ikke landområder, der hovedsagelig anvendes til andre landbrugsmæssige formål end skov eller til bymæssige formål. For konkret kortlagte lysåbne habitatnaturtyper i skov gælder dog en kronedækningsgrad på mindst 50 pct.

Delarealer under 1 ha, hvor der ikke er et plantedække egnet til pleje, kan indgå i tilsagnet indenfor fleksibilitetsreglerne, som du kan læse mere om i [afsnit 4.1](#). Søger du også grundbetaling, skal det indtegnes og registreres i

IMK som en småbiotop. Du kan læse mere om grundbetaling og tilskudsberettigede arealer på [styrelsens hjemmeside](#).

3.1.1 Krav til plantedække ved forpligtelse til afgræsning

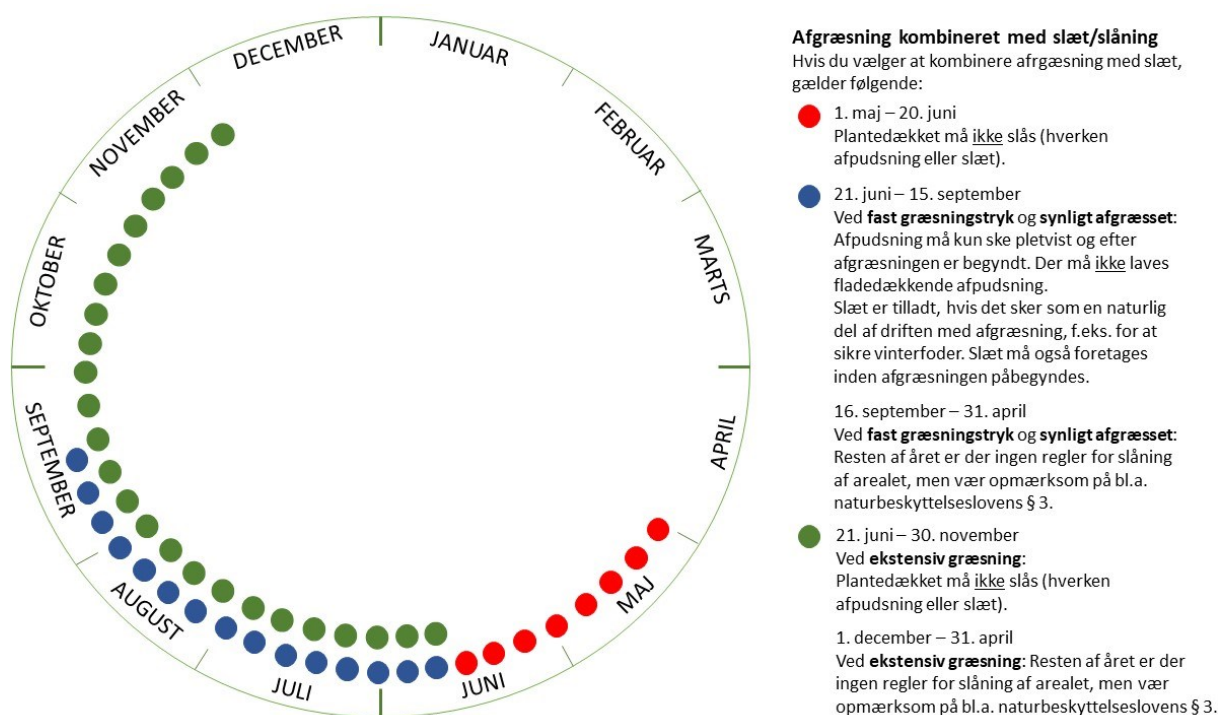
Afgræsningen skal ske med husdyr, der er heste eller drøvtyggere. Drøvtyggere, fra f.eks. hjortefamilien, betragtes som husdyr, så længe de er i menneskelig varetægt. De skal som udgangspunkt være øremærkede i henhold til bekendtgørelse om opdræt af hjortedyr, men Fødevarestyrelsen kan dispensere fra dette. SGAV stiller ikke særskilt krav om øremærkning i forbindelse med pleje af græs- og naturarealer.

Afgræsningen skal ske på en måde, der sikrer, at arealerne ikke bliver overgræsset, og plantedækket bliver opretholdt. Helårsgræsning er tilladt, hvis tilsagnsbetingelserne i øvrigt bliver overholdt. Hvad der er det optimale græsningstryk er lokalitetsbestemt, og du kan derfor med fordel forhøre dig hos blandt andet din kommune om det anbefalede græsningstryk på dine arealer. Hvis du har valgt græsningsmetoden 'Fast græsningstryk' gælder dog krav om mindste græsningstryk. Læs mere i afsnit 3.1.5.

Du må gerne kombinere afgræsning med slæt, men slæt kan ikke erstatte forpligtelsen til afgræsning.

Se figur 3.1.1. for frister og datoer ved afgræsning kombineret med slæt/slåning

Se mere vedrørende specifikke forpligtelser på arealer med græsning fra kapitel 3.1.3.

FIGUR 3.1.1. Årshjul med vigtige frister og datoer for afgræsning kombineret med slæt/slåning.

Forbudsperiode mod slåning:

I perioden 1. maj til og med 20. juni må arealerne ikke slås af hensyn til insekter samt ynglende fugle og vildt. For kontrolmetoden 'ekstensiv græsning' er der dog forbud mod afpudsning og slæt fra 1. maj til og med 30. november.

Hvis der ligger frøavlsmarker i nærheden, gælder der dog særlige regler. Her skal du slå dine arealer inden blomstring, hvis:

- Arealerne ligger inden for de afstandskrav, som gælder efter bekendtgørelse om markfrø, og
- Den berørte frøavler anmoder dig om det.

Du kan i særlige tilfælde opnå en dispensation fra slåningsforbuddet, hvis du f.eks. skal selektivt bekæmpe kæmpebjørneklo, flyvehavre, samt giftige eller aggressive ukrudtsarter.

Du kan søge [dispensation](#) via SGAVs hjemmeside.

Naturbeskyttelseslovens § 3 og § 8 og § 19 b?

Hvis dit areal er beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3, skal du muligvis søge om dispensation fra § 3, hvis den hidtidige drift eller pleje ændrer karakter i væsentlig grad. Det kan f.eks. være hvis du ønsker at tage slæt eller afpudse et areal, der ikke tidligere har været omfattet af denne aktivitet. Nogle naturtyper, som f.eks. rigkær, er særligt sårbare over for en intensivering af driften. Kontakt din kommune, hvis du er i tvivl.

Hvis dit areal er beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 8 vedrørende klitfredning, må arealet kun afgræsses, hvis arealet hidtil lovligt har været udnyttet landbrugsmæssigt, herunder ved afgræsning. Styrelsen lægger et kort ud over § 8 arealerne, som kan ses som klitarealer på IMK. Du kan se, om dit areal er klitfredet på Danmarks Miljøportal. Spørgsmål vedrørende klitfredning skal rettes til Kystdirektoratet.

Vær opmærksom på, at bestemte former for driftsændringer eller aktiviteter kræver en forudgående anmeldelse til kommunen, også selvom de ikke normalt kræver tilladelse eller lignende. Dette omhandler også ændringer i græsningsintensitet og høslæt. Anmeldelsen skal ske skriftligt til kommunen inden aktiviteten sættes i gang, så den kan vurdere, om den ønskede driftsændring eller aktivitet kan påvirke arter og naturtyper negativt. Anmeldelsen kan med fordel gøres ved at fremsende et udfyldt anmeldeskema.

Skema og yderligere oplysninger findes her på siden: [Anmeldeordning - anden jord end fredskovsarealer](#)

3.1.2 Krav til plantedække ved forpligtelse til slæt

Du skal hvert år i perioden fra den 21. juni til og med den 15. september foretage høslæt på dit areal. Slæt defineres som slåning af plantedække, hvor det afslåede materiale fjernes fra arealet. Du må gerne tage flere slæt i perioden.

I perioden 1. maj til og med 20. juni må arealerne ikke slås af hensyn til insekterne samt yngleperioden for fugle og vildt.

Hvis der ligger frøavlsmarker i nærheden, gælder der dog særlige regler. Her skal du slå dine arealer inden blomstring, hvis:

- Arealerne ligger inden for de afstandskrav, som gælder efter bekendtgørelse om markfrø, og
- Den berørte frøavler beder dig om det.

Du kan i særlige tilfælde opnå en dispensation fra slåningsforbuddet, hvilket vil sige at du gerne må selektivt bekæmpe flyvehavre og kæmpebjørneklo samt giftige eller aggressive ukrudtsarter.

Du kan ikke erstatte det årlige slæt med afgræsning, men du kan vælge at supplere med afgræsning. Hvis du ønsker at supplere slæt med afgræsning, gælder de generelle regler for afgræsning.

3.1.3 Vælg mellem synligt afgræsset, fast græsningstryk eller ekstensiv græsning

Hvis du har valgt forpligtelsen afgræsning (uanset hvilken tilsagnstype 66 eller 67), skal du hvert år vælge kontrolmetode ved forpligtelsen til afgræsning i fællesskemaet. Du kan vælge mellem tre kontrolmetoder:

- Synligt afgræsset 15. september ([afsnit 3.1.4.](#))
- Fast græsningstryk i perioden 1. juni til 31. august ([afsnit 3.1.5](#) eller
- Ekstensiv græsning med dokumentationskrav i perioden 1. – 30. november efter tilsagnsåret ([afsnit 3.1.6](#))

Du skal angive i fællesskemaet for hver mark, hvordan du vil opfylde forpligtelsen til afgræsning. Du behøver ikke at vælge den samme metode til afgræsning i alle 5 tilsagnsår. Du skal vælge metoden inden ændringsfristen for fællesskemaet. Herefter kan du ikke ændre valget for det pågældende år, medmindre du får dispensation til det.

Hvis du også søger grundbetaling (tilsagnstype 67)

Du skal i årets fællesskema anvende græsningsmetode '**Synligt afgræsset**', hvis du ønsker at modtage grundbetaling til arealet. På tilsagnsarealer, hvor du søger grundbetaling, så opfylder du støttebetingelser til grundbetalingsordningen, når du opfylder plejeforpligtelserne under tilsagnsordningen på arealet. Det betyder også, at hvis du ikke opfylder plejeforpligtelserne, så bortfalder grundbetalingen, medmindre at aktivitetskravet på grundbetalingsordningen er opfyldt senest 25. oktober. Har du arealer med tilsagn om tilskud til Pleje af græs- og naturarealer af tilsagnstypen 67, hvor der i løbet af tilsagnsperioden kan indfinde sig plantearter som lyng, mos eller lav, kan du kun få grundbetaling, hvis du søger grundbetaling til projektarealer.

- Valgt '**Fast græsningstryk**' eller '**Ekstensiv græsning**', så kan du kun modtage grundbetaling til disse tilsagnsarealer, hvis du søger 'grundbetaling til projektarealer'. Læs mere om 'grundbetaling til projektarealer' i '[Vejledning om grundbetaling og tilskudsberettigede arealer](#)', eller læs mere i [afsnit 5.3](#) i denne vejledning.
- Hvis du **ikke** søger grundbetaling (type 66), skal du vælge mellem synligt afgræsset, fast græsningstryk eller ekstensiv græsning.

Hvis du har oplejede delområder på dine tilsagnsarealer med grundbetaling

Under tilsagnsordningen om tilskud til pleje af græs- og naturarealer tillades indenfor tilsagnsmarken op til 20 pct. er holdt uden pleje. Sådanne oplejede delområder indgår i det tilskudsberettigede areal under tilsagnsordningen og skal ikke indtegnes, men hvis du samtidig søger grundbetaling så kan du være forpligtiget at indtegne disse oplejede delområder af hensyn til grundbetalingsreglerne. Læs mere om denne 'fleksibilitet' i afsnit 4.1.

Hvis du vil læse om love og regler

- Til dette afsnit har vi brugt [bekendtgørelse nr. 1076 af 1. juni 2021 om tilskud til pleje af græs- og naturarealer](#)
- §§ 12-15

3.1.4 Kontrolmetode synligt græsset

Der er ingen krav til hvor mange dyr, der skal gå på marken eller hvor længe, dyrene skal gå der. Du må derfor godt benytte dig af skiftefolde og tage dyrene væk fra arealet i perioder. Der er dog to krav, der skal være opfyldt:

- Marken skal være omfattet af afgræsning inden for perioden 1. juni til 15. september, men ikke nødvendigvis i hele perioden.
- Marken skal fremstå synligt græsset 15. september.

Hvornår er et areal synligt græsset?

Et areal er synligt afgræsset, når det bærer tydeligt præg af afgræsning. Det vil sige, når mindst 50 % af plantedækket er tydeligt afbidt.

Tærskler for delarealer

Delarealer under 100 m², der ikke er synligt græssede, godkendes i tilsagnsarealet og indgår ikke i de 20 % fleksibilitet. Se mere om fleksibilitet i [afsnit 4.5](#).

Delarealer mellem 100 m² og 1 ha, der ikke er synligt græssede, kan godkendes som en del af tilsagnsarealet, hvis det kan indgå i fleksibiliteten. Disse arealer må tilsammen udgøre maksimalt 20 % af tilsagnsarealet forstået som tilsagnsmarken.

Delarealer på 1 ha eller derover, der ikke er synligt græssede, godkendes ikke som en del af tilsagnsarealet.

Hedearealer

Arealet er synligt afgræsset, når mindst 50 % af planterne mellem lyngen er afbidt. Bemærk, at denne regel kun gælder for lyng, og ikke for f.eks. revling eller andre dværgbuske. Disse er kun tilskudsberettigede, hvis dyrene græsser dem.

Hvis du vil læse om love og regler

- Til dette afsnit har vi brugt [bekendtgørelse nr. 1076 af 1. juni 2021 om tilskud til pleje af græs- og naturarealer](#)
- § 14

3.1.5 Kontrolmetode fast græsningstryk

Kravet er, at der skal gå det fastsatte antal dyr på arealet og at der er et plantedække, der kan afgræsses. Der er ikke krav om, at arealet skal fremstå afgræsset på alle delarealer. Du skal specifikt opfylde kravene:

- I perioden fra 1. juni til 31. august skal der til enhver tid gå mindst 0,3 storkreaturer/ha på arealet, medmindre du har søgt og fået godkendt et lavere græsningstryk for arealet af SGAV (læs mere herom i afsnittet om ned-sat græsningstryk).
- Hvis du af en eller anden grund ikke kan overholde græsningstrykket, f.eks. pga. dyresygdom, skal du kontakte os inden du fjerner dyrene og hurtigst muligt søge om dispensation.
- Du skal overholde reglerne for indhegning (se nedenstående).

Det fastsatte græsningstryk er et minimumsgræsningstryk. Du må derfor godt have flere dyr på marken end det fastsatte mindstekrav, hvilket kunne være en fordel, hvis der f.eks. opstår sygdom eller dødsfald i besætningen, så du til enhver tid kan opfylde krav om græsningstryk. Et meget højt græsningstryk er dog heller ikke optimalt for arealets naturværdi. Hvilket græsningstryk der giver de bedste forhold for den flora og fauna, der er på netop dit areal, afhænger blandt andet af, hvilken naturtype dit areal er, og hvilke græsningsdyr du har. Kontakt f.eks. din kommune for vejledning til at finde det rette græsningstryk.

TABEL 3.1.5. Omregning af heste og drøvtyggere til storkreaturer

Kreaturer	Omregning til storkreaturer
Tyre, køer og andet kvæg over to år og heste over seks måneder	1,0 storkreatur
Kvæg fra seks måneder til to år	0,6 storkreatur
Får og geder over et år og hjorte over ni måneder	0,15 storkreatur

I tabel 4.1. skelnes ikke mellem store og små husdyrracer. For andre drøvtyggere end de i tabellen nævnte kan SGAV i det konkrete tilfælde fastsætte en omregning til storkreatur.

Indhegning ved fast græsningstryk

Reglerne gælder kun for perioden 1. juni til 31. august.

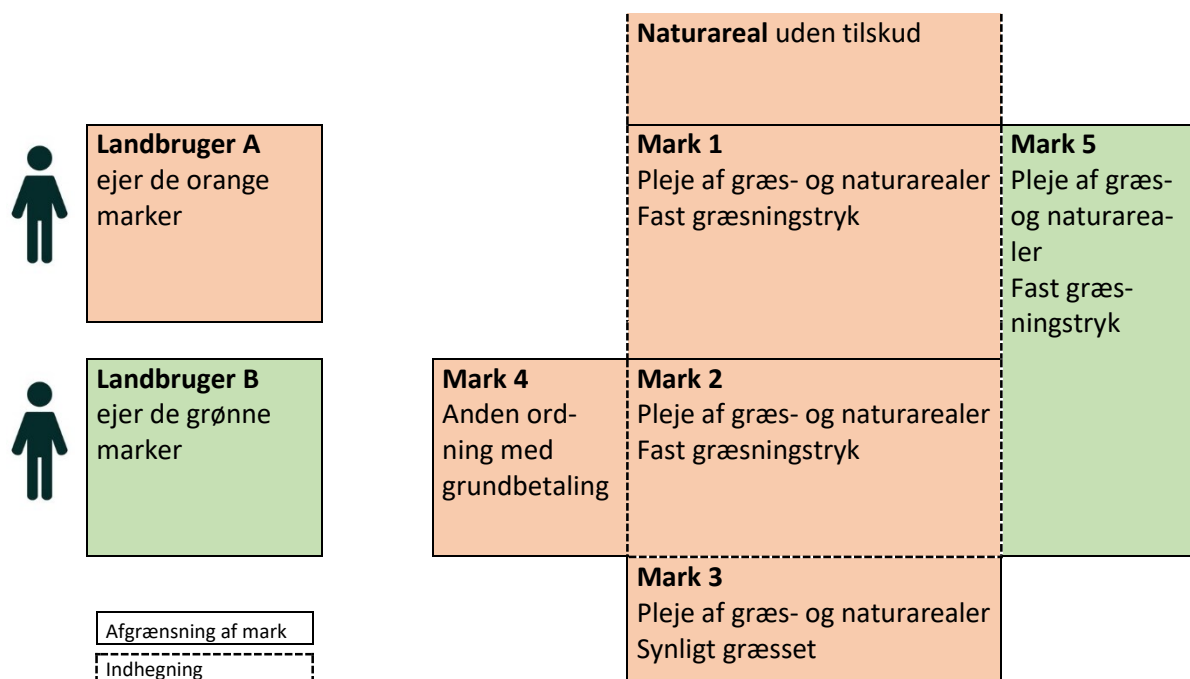
En indhegning må kun indeholde arealer, der er drevet af samme tilsagnshaver.

Hvis der er tale om en græsningsforening eller -laug, der er ejet af flere medlemmer, skal foreningen have rådigheden over hele arealet inden for indhegningen og stå som indehaver af tilsagnet.

Du må ikke bruge skiftefolde eller opdele marken i mindre dele, så dyrene ikke har adgang til hele arealet. Du må dog godt opdele marken, hvis der i hver af foldene er det fastsatte græsningstryk.

Udover din tilsagnsmark, må indhegningen indeholde følgende arealer, som du også ejer eller forpagter:

- Andre marker med tilsagn om tilskud til Pleje af græs- og naturarealer med forpligtelse til fast græsningstryk.
- Dine tilsagnsarealer omfattet af ordningen for permanent ekstensivering
- Arealer omfattet af bestemmelsen for tilskudsberettigede arealer under grundbetaling til projektarealer, som følge af forpligtelser under tilsagn (se mere om grundbetaling til projektarealer i afsnit 5.2.)
- Naturarealer, som ikke har andre typer af tilsagn under landdistriktsprogrammet med pligt til afgræsning eller slæt

FIGUR 3.1.5. Eksempel på regler for indhegning.

Landbruger A må godt indhegne Mark 1 og Mark 2 sammen, da Landbruger A ejer begge marker og har valgt samme afgrænsningsmetode (fast græsningstryk) for begge marker. Derudover må arealet indhegnes sammen med naturarealer uden tilskud. Landbruger A må ikke indhegne Mark 2 med Mark 3 eller Mark 4, da der er søgt tilsagn med andre forpligtelser. Landbruger A og Landbruger B må ikke indhegne deres marker med forpligtelse til fast græsningstryk sammen, fordi der ikke må være flere ansøgere indenfor samme indhegning.

Græsningstrykket kan blive nedsat

SGAV kan i særlige tilfælde godkende et græsningstryk lavere end 0,3 SK/ha. Dette kan ske, hvis et lavere græsningstryk er til fordel for naturen, f.eks. helårsgræsning på næringsfattige naturtyper med en høj naturværdi. Et lavere græsningstryk kan også sikre, at der er tilstrækkeligt med foder til dyrene på arealet henover vinteren.

SGAV godkender som udgangspunkt ikke nedsættelse af græsningstryk til lavere end 0,2 SK/ha. Du kan se en tabel over vejledende græsningstryk til forskellige naturtyper på [styrelsens hjemmeside](#). Tabellen er vejledende, og det vil altid være forholdene på det konkrete areal, der ligger til grund for, hvilket græsningstryk der anbefales.

Hvis du har en indhegning med marker med forskellige krav til græsningstryk, skal græsningstrykket i indhegningen være det samme som det højest krævede græsningstryk. Hvis græsningstrykket på én eller flere marker i indhegningen ikke er højt nok, vil disse marker ikke blive godkendt ved kontrol. Se eksempel 2.

Eksempel 1: To forskellige græsningstryk i samme indhegning

Mark X har krav om 0,3 SK/ha.

Mark Y har fået nedsat græsningstrykket til 0,2 SK/ha.

Mark X og Mark Y er i samme indhegning.

Hvis der samlet går 0,2 SK/ha i indhegningen, vil Mark Y blive godkendt, mens Mark X ikke vil blive godkendt.

Hvis der samlet går 0,3 SK/ha i indhegningen, vil begge marker blive godkendt.

Dette gælder uanset i hvilken af markerne, dyrene befinder sig på under kontrollen, så længe de har adgang til hele arealet.

Afgrensninger

Indhegning

Mark X
0,3 SK/ha

Mark Y
0,2 SK/ha

En ansøgning om nedsættelse af græsningstryk kan indsendes i ansøgningsåret eller i løbet af den 5-årige tilsagnsperiode. Hvis du har fået godkendt et lavere mindstekrav til græsningstrykket af SGAV, gælder dette i resten af tilsagnsperioden. Du kan dog senere ansøge om at få det sat yderligere ned. Kravet til græsningstryk kan ikke sættes op i tilsagnsperioden, men da det er et minimumskrav, må du gerne sætte flere dyr på arealet, hvis der er behov for det.

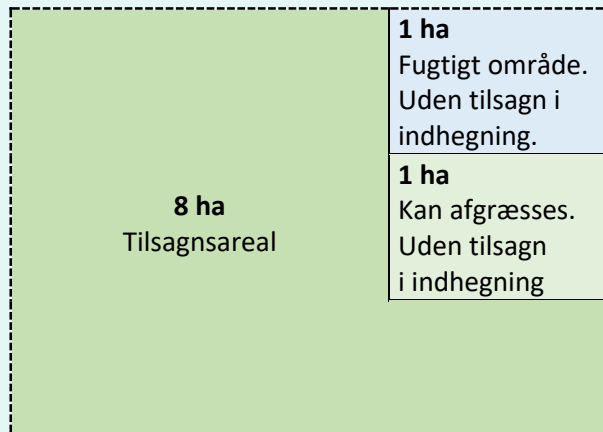
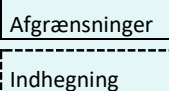
Eksempel 2: Beregning af græsningstryk

Græsningstrykket udregnes ud fra hele det areal der er græsningseget i indhegningen. Hvis du kun søger tilsagn til en del af det indhegnede areal, er det stadig hele arealet af indhegningen der gælder.

Du har en indhegning på 10 ha, men du har kun tilsagn til fast græsningstryk på 8 ha.

Ud af de 10 ha i indhegningen, kan 1 ha ikke afgræsses, da det er for fugtigt.

Derudover er der 1 ha i indhegningen, der ikke er søgt tilsagn til, men som kan afgræsses.

Græsningstrykket skal beregnes ud fra indhegningen på 10 ha minus den ene ha, som ikke er græsningseget. Arealet, der skal opfylde græsningstrykket, er altså 9 ha, selvom tilsagnet kun er på 8 ha. Det skyldes, at den ene ha uden tilsagn, som kan afgræsses, skal regnes med.

Kravet til græsningstrykket er 0,3 storkreaturer (SK) per ha.

Antallet af storkreaturer i denne indhegning skal være:

$$0,3 \text{ SK/ha} \times 9 \text{ ha} = 2,7 \text{ SK}$$

Der rundes altid op til nærmest mulige græsningstryk. Hvis man i dette eksempel vælger at opfylde græsningstrykket med køer, skal der gå mindst 3 køer i indhegningen.

I din ansøgning vil det være en god ide at vedlægge en faglig udtalelse om baggrunden for at nedsætte græsningstrykket. Denne udtalelse kan f.eks. komme fra din kommune eller i visse tilfælde Naturstyrelsen, der kan vurdere, hvad et passende græsningstryk er. SGAV vil lade en sådan faglig vurdering indgå i afgørelsen om at nedsætte kravet til græsningstryk for tilsagnsperioden.

Ved ansøgning om godkendelse af et lavere græsningstryk skal du udfylde en [dispensationsanmodning](#), som du kan finde på SGAVs hjemmeside, og som du derefter sender i en mail til arealtilskud@sgav.dk

Ansøgningsfristen for at indsende ansøgning om at nedsætte græsningstrykket for tilsagnsåret med start 1. januar er ændringsfristen for fællesskemaet.

Hvis du vil læse om love og regler

- Til dette afsnit har vi brugt [bekendtgørelse nr. 1076 af 1. juni 2021 om tilskud til pleje af græs- og naturarealer](#)
- §§ 16-18

3.1.6 Kontrolmetode ekstensiv græsning

Denne kontrolmetode kan vælges i stedet for de to andre kontrolmetoder 'synligt afgræsset' og 'fast græsningstryk', og kan gøre det lettere for dig at praktisere ekstensiv græsning med forlænget græsningssæson og helårsgræsning.

Du kan læse mere om denne kontrolmetode, og se eksempler på hvordan du tager gode billeder med SGAVs 'Jordbrugsfoto'-app i [bilag til kontrolmetoden ved Ekstensiv græsning](#) (bilaget ligger efter vejledningerne).

Følgende krav skal opfyldes for denne kontrolmetode:

- Tilsagnsmarkerne skal være omfattet af en drift med græsning i løbet af perioden 1. januar – 30. november.
 - I perioden 21. juni til og med den 30. november er slæt og fladedækkende afpudsning ikke tilladt.
- I perioden fra 15. oktober til og med 30. november skal du dokumentere at tilsagnsmarkerne har været omfattet af ovenstående græsning.
 - Billederne skal tages og indsendes via styrelsens app 'Jordbrugsfoto'. Når du har downloadet appen og valgt kontrolmetoden ekstensiv græsning, vil der i perioden fra 15. oktober til og med 30. november være en "aktiv opgave". Det er i denne opgave at du opfylder dokumentationskravene. Opgaven er aktiv også selvom tilsagnsåret udløber 31. august.

OBS. I fælleskemaet omtales kontrolmetode som afgræsningsmetode.

Krav til antal billeder

Billederne skal tages inde i appen 'Jordbrugsfoto', da det er sådan vi registrerer, hvor billedet er taget. Dermed bliver billederne georefererede, så det er vigtigt, at du står på den rigtige tilsagnsmark og tager billederne.

Der er krav til, hvor mange billeder du skal tage, alt efter størrelsen på den enkelte mark (se tabel 4.2).

SGAV vurderer om afgræsningsforpligtelsen er opfyldt på baggrund af arealets beskaffenhed ud fra de indsendte billeder i appen.

Alle som vælger denne kontrolmetode med krav om billedokumentation, vil blive kontrolleret. Det vil sige, at alle som vælger denne kontrolmetode skal tage og indsende billeder via SGAVs app i perioden fra 15. oktober til og med 30. november (også selvom tilsagnsåret udløber 31. august.).

Denne kontrolmetode erstatter ikke det fysiske kontrolbesøg, hvor det kontrolleres at du overholder reglerne om f.eks. forbud mod; gødskning, brug af plantebeskyttelsesmidler, omlægning af arealet og tilskuds fodring. Læs mere i afsnit 4.2.

TABEL 3.1.6.1 Krav til antal billeder per mark.

Størrelse på mark med ekstensiv græsning	Krav til antal billeder per mark
Op til 2 ha	2 billeder
Op til 4 ha	4 billeder
Op til 10 ha	6 billeder
Op til 20 ha	10 billeder
20 ha eller større	12 billeder

Billeder af arealet – vis at der er græsningsaktivitet

En tilsagnsmark anses som påvirket af græsning, når arealet og vegetationen i sin helhed bærer præg af dyrenes tilstedeværelse. Det er altså op til dig at dokumentere via billeder, at tilsagnsmarken er påvirket af græsningsaktivitet. Billederne kan for eksempel indeholde nærbilleder af gødning, som græsningsdyrene har efterladt, afbidt græs og urter, samt helhedsbilleder af arealet, som viser varieret vegetationshøjde og struktur, dyreveklser m.v.

Billeder af græssende dyr

Nogle af billederne skal vise de græssende dyr på arealet. Antallet af billeder med græssende dyr afhænger af

hvor mange marker, du har anmeldt med denne kontrolmetode i fællesskema. Billederne af græssende dyr skal tages på forskellige tilsagnsmarker med denne kontrolmetode.

TABEL 3.1.6.2. Krav til antal billeder, som viser græssende dyr.

Antal marker med ekstensiv græsning i Fællesskemaet	Krav til antal billeder som viser græssende dyr
1-5 marker	1 billede
6-10 marker	2 billeder
11-15 marker	3 billeder
Flere end 15 marker	4 billeder

Eksempel 1

Du har anmeldt tre tilsagnsmarker med kontrolmetoden ekstensiv græsning.

Tilsagnsmark 1 11 ha	Tilsagnsmark 2 3 ha
	Tilsagnsmark 3 7 ha

Tilsagnsmark 1 er 11 ha, tilsagnsmark 2 er 3 ha og tilsagnsmark 3 er 7 ha.

På tilsagnsmark 1, skal du tage 10 billeder.

På tilsagnsmark 2, skal du tage 4 billeder.

På tilsagnsmark 3, skal du tage 6 billeder.

Du skal altså i alt tage 20 billeder fordelt som beskrevet ovenfor. Eftersom du har anmeldt tre tilsagnsmarker, skal 1 af disse 20 billeder være af græssende dyr.

Hvis du vil læse om love og regler

Til dette afsnit har vi brugt [bekendtgørelse nr. 1076 af 1. juni 2021 om tilskud til pleje af græs- og naturarealer med senere ændring](#)

- § 14
- Ændring nr. 11 vedr. §19, stk. 1 i bekendtgørelsen nr. 992 af 3. juli 2025 om ændring af tilskud til pleje af græs- og naturarealer
- Ændring nr. 12 vedr. §19, stk. 2 i bekendtgørelsen nr. 992 af 3. juli 2025 om ændring af tilskud til pleje af græs- og naturarealer

3.1.7 Forpligtelse til slæt

Du skal hvert år i perioden fra den 21. juni til og med den 15. september foretage et høslæt på dit areal. Slæt defineres som slåning af plantedække, hvor det afslåede materiale fjernes fra arealet. Du må gerne tage flere slæt i perioden.

I perioden 1. maj til og med 20. juni må arealerne ikke slås af hensyn til insekterne samt yngleperioden for fugle og vildt.

Hvis der ligger frøavlsmarker i nærheden, gælder der dog særlige regler. Her skal du slå dine arealer inden blomstring, hvis:

- Arealerne ligger inden for de afstandskrav, som gælder efter bekendtgørelse om markfrø, og
- Den berørte frøavler beder dig om det.

Du kan i særlige tilfælde opnå en dispensation fra slåningsforbuddet, hvilket vil sige at du gerne må selektivt bekæmpe flyvehavre og kæmpebjørneklo samt giftige eller aggressive ukrudtsarter.

Du kan ikke erstatte det årlige slæt med afgræsning, men du kan vælge at supplere med afgræsning. Hvis du ønsker at supplere slæt med afgræsning, gælder de generelle regler for afgræsning.

Naturbeskyttelseslovens § 3 i forhold til tilskuds fodring og plantebeskyttelsesmidler

Hvis dit areal er beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3, kan der være forbud mod tilskuds fodring. Du kan søge om dispensation til at tilskuds fodre på § 3-arealer hos kommunen. Dette gælder også tilskuds fodring af kalve i kalveskjul. Du kan derefter søge hos styrelsen.

Hvis dit areal er beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3, skal du først søge tilladelse hos kommunen, inden du søger dispensation fra tilsagnsreglerne, for at kunne bruge plantebeskyttelsesmidler på arealerne.

Hvis du vil læse om love og regler

Til dette afsnit har vi brugt [bekendtgørelse nr. 1076 af 1. juni 2021 om tilskud til pleje af græs- og naturarealer](#)

- §§12-13
- §14, stk. 4
- §16
- §§19-20

3.2 Hvad må du ikke på tilsagnsarealet

3.2.1 Gødskning

Du må ikke tilføre gødning til tilsagnsarealerne udover den gødning, der bliver efterladt på arealet af de græssende husdyr.

3.2.2 Brug af plantebeskyttelsesmidler

Du må ikke bruge plantebeskyttelsesmidler på tilsagnsarealet. Hvis du i særlige tilfælde har behov for at sprøjte mod invasive, giftige eller aggressive ukrudtsarter som fx kæmpebjørneklo eller eng-brandbæger, skal du søge om dispensation fra forbuddet. Hvis dit areal er § 3-beskyttet, skal du først søge tilladelse hos kommunen, inden du søger dispensation fra tilsagnsreglerne, for at kunne bruge plantebeskyttelsesmidler på arealerne.

3.2.3 Omlægning

Du må ikke omlægge tilsagnsarealerne i tilsagnsperioden. Det betyder, at du ikke må:

- Foretage jordbearbejdning på arealet, eller
- Etablere nyt plantedække

3.2.4 Tilskuds fodring

Du må ikke tilskuds fodre på tilsagnsarealerne. Hvis du har valgt afgræsningsmetoden fast græsningstryk, må du heller ikke tilskuds fodre på arealer, som du ikke har tilsagn til, men som er heget sammen med tilsagnsmarker i juni, juli og august måned. Efter denne periode gælder forbuddet om tilskuds fodring kun for tilsagnsarealerne, og ikke for de arealer uden tilsagn, der er sammenheget med til tilsagnsarealerne.

Har du brug for at tilskuds fodre, kan du i særlige tilfælde få en dispensation fra forbuddet mod tilskuds fodring. Læs mere i afsnit 11.8.

Du må dog godt fodre kalve under 6 måneder, hvis fodringen sker i et kalveskjul, så de voksne dyr ikke spiser af foderet.

Du må også gerne bruge halm til at give dyrene et tørt leje. Det er i orden, hvis dyrene spiser af den halm, som anvendes til leje, men decideret fodring med halm er ikke tilladt. Det betyder, at du ikke må fodre med halm i baller eller i dertil indrettede foderstativer.

Mineraler er ikke tilskuds fodring og er derfor tilladt. Håndfodring som lokkemiddel anses heller ikke som tilskuds fodring.

Du skal være opmærksom på, at der kan være anden regulering, der begrænser muligheden for tilskuds fodring. Hvis din mark fx er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3, kan der være et forbud mod tilskuds fodring. Der skal søges en dispensation hos kommunen til at tilskuds fodre på § 3-beskyttede arealer. Dette gælder også tilskuds fodring af kalve i kalveskjul.

3.3 Information om tilsagnet på erhvervsmæssig hjemmeside

Du skal informere offentligheden om, at du modtager tilskud under Landdistriktsprogrammet, hvis du har en erhvervsmæssig hjemmeside, der vedrører din bedrift.

Information på din erhvervsmæssige hjemmeside

En erhvervsmæssig hjemmeside er en hjemmeside med et kommercielt formål som fx salg af kød eller reklame for gårdbutik i tilknytning til din bedrift. Kravet gælder kun, hvis der er en direkte sammenhæng mellem hjemmesiden og tilskudsordningen. Det kan fx være, hvis du på din hjemmeside reklamerer for salg af kød eller levende dyr, der har afgræsset de arealer, hvor du får tilskud til Pleje af græs- og naturarealer. Et andet eksempel kan være, at du sælger hø/wrap fra de arealer, som du modtager tilskud til.

Du skal på din erhvervsmæssige hjemmeside indsætte følgende:

- EU's logo
- Teksten: »Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne: Danmark og Europa investerer i landdistrikterne«
- En kort beskrivelse af formålet og resultatet af tilskuddet.

En kort beskrivelse af formålet og resultatet af tilskuddet kan for tilsagn til Pleje af græs- og naturarealer fx være: *Bedriften har modtaget tilskud til Pleje af græs- og naturarealer. Formålet med tilskuddet er at bidrage til at beskytte og forbedre biotopforholdene og biodiversiteten i de prioriterede områder. Tilskuddet har medført, at bedriftens græs- og naturarealer er blevet plejet med afgræsning eller med slæt, og dermed er der sikret en god naturpleje af arealerne.*

Informationen skal ligge på hjemmesiden fra tilsagnsperiodens begyndelse 1. september, og indtil tilsagnsperioden slutter 31. august 5 år senere, eller indtil hjemmesiden nedlægges, se også reglerne vedr. suspension i kapitel 13.6.

På [styrelsens hjemmeside](#) finder du en skabelon til tekst og logo, som du kan sætte ind på din hjemmeside.

Du skal i Fællesskema 2025 på siden "Udbetaling af tilskud til Pleje af græs- og naturarealer" anføre web-adressen for hjemmesiden. Du skal kun anføre web-adressen, hvis hjemmesiden har en direkte sammenhæng med tilskudsordningen.

Hvis du vil læse om love og regler

Til dette afsnit har vi brugt [bekendtgørelse nr. 1076 af 1. juni 2021 om tilskud til pleje af græs og naturarealer](#)

- §§ 8-11 om kriterier for støtteberettigelse
- §§12-14, §16, §19 og §25 om forpligtigelser for støtteberettigelse

Derudover er benyttet anden lovgivning:

- Ændring til §14 i bekendtgørelse nr. 1076 af 1. juni 2021, jf. ændringsbekendtgørelsen nr. 1531 af 7. december 2023
- § 8 a, stk. 1, nr. 2, i Bek. nr. 240 af 13. marts 2019 i lov om naturbeskyttelse.
- Vejledning om naturbeskyttelseslovens § 3-beskyttede naturtyper (2019).
- §14, stk. 1 og §17, stk. 1 i Bek. nr. 1497 af 10. december 2015 om opdræt af hjortedyr med senere ændringer.
- Artikel 13 og bilag III, del 1, nr. 2, i Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) nr. 808/2014 af 17. juli 2014

4. Hvordan må og skal du anvende dit tilsagnsareal?

Reglerne vedr. plejeforpligtigelserne gælder for alle tilsagn til Pleje af græs- og naturarealer, der er indgået fra 2019 og frem.

4.1 Hvad kan indgå i det tilskudsberettigede areal? – Fleksibilitet

På dine tilsagnsarealer, hvor du er forpligtiget til at udføre en plejeaktivitet (enten afgræsning eller slæt), må der indgå delarealer på den enkelte mark på op til 1 ha., der ikke er plejet. Dette kaldes fleksibilitet. Sådanne delarealer må til sammen udgøre maksimum 20 pct. af markens areal, der i øvrigt lever op til støtteberettigelseskriterierne. Du kan bruge de uplejede delområder til opfyldelse af GLM10-kravet, hvis de indtegnes og anmeldes som en småbiotop. Se afsnit 5.2, hvis du ønsker at opfylde GLM10-kravet ved hjælp af fleksibiliteten.

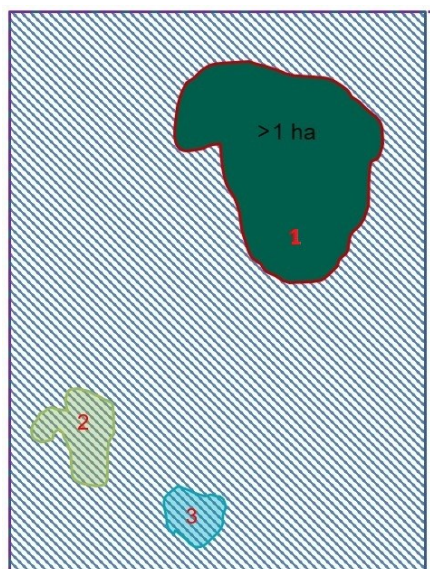
Delarealer som kan medregnes i opgørelsen af de 20 procent fleksibilitet:

- Naturligt forekommende delarealer, som ikke er egnet til afgræsning eller slæt.
 - Fx tæt buskads, GLM-fortidsminder eller våde områder (dog ikke GLM-søer).
- Arealer uden plantedække.
- Arealer, der er egnet til afgræsning eller slæt, men ikke er plejet i henhold til betingelserne i tilsagnet.

Elementer der ikke regnes som naturligt forekommende, og som derfor ikke medregnes under fleksibilitetsreglerne er f.eks. befæstede arealer og bygninger.

Når vi beregner, om de områder under 1 ha, der ikke er plejet, udgør mere end 20 %, tager vi udgangspunkt i tilsagnsmarken. Tilsagnsmarken defineres som overlappet mellem den mark, du har tegnet i fællesskemaet, og det tilsagn, vi har registreret i IMK. Det vil sige, at arealer uden for tilsagnsarealet ikke indgår i beregningen af de 20 % fleksibilitet. Det samme gælder for arealer, hvor tilskudskriterierne ikke er opfyldt.

Delarealer uden pleje på under 1 ha behøver ikke at være de samme i alle tilsagnsår. Placeringen må gerne ændres fra år til år. Antallet af ikke-plejede delområder indenfor samme mark kan også variere, så længe de ikke udgør mere end 20 % af marken med tilsagn. Du må derfor også gerne indhegne områder under 1 ha selvstændigt, f.eks. for at skabe et uforstyrret område, hvor f.eks. orkideer kan blomstre og sætte frø.

Figur 4.1: Områder over 1 ha der ikke kan eller bliver afgræsset (område 1) er ikke tilskudsberettiget. Områder under 1 ha der ikke kan eller bliver afgræsset (område 2 og 3), kan indgå i det tilskudsberettigede areal, hvis de udgør mindre end 20 pct. af tilsagnsmarken.

Du kan læse mere om grundbetaling og tilskudsberettigede arealer på [styrelsens hjemmeside](#).

TABEL 4.1. Småbiotopernes forenelighed med fleksibiliteten.

	Registrerede småbiotoper på grundbetaling (op til 20 % af marken, mellem 100 m ² - 1 ha)	Forenelighed med fleksibiliteten på PLG (op til 20 % af marken, maks. 1 ha)
Ny opvækst af selvsåede træer og buske	Tilladt	Tilladt
Våd lavning på markfladen	Tilladt	Tilladt
Højt græs / urtevegetation uden tegn på bid	Tilladt	Tilladt
Eksisterende småbiotoper (etableret pr. 2023 eller senere) indenfor markblok.	Tilladt	Tilladt
Ny tilplantning med træer og buske i tilsagnsperioden	Tilladt	Ikke tilladt

Fleksibiliteten på tilsagnsarealer med grundbetaling

For tilsagnsarealer der samtidig modtager 'alm'. grundbetaling, så vil det være nødvendigt at indtegne de uplejede delområder (20 pct. fleksibilitet) og anmelde disse delområder som 'småbiotoper'. For tilsagnsarealer der samtidig omfattes af 'grundbetaling til projektarealer', så er du dog undtaget at indtegne uplejede delområder (20 pct. fleksibilitet), hvis det sker følge af tilsagnsbetingelserne på tilsagnsordningen. Dette kræver dog at dine tilsagnsarealer anmeldes som 'grundbetaling til projektarealer', hvilket er frivilligt. Læs mere i afsnit 5.3.

Fleksibiliteten i forhold til græsningsmetoden 'Fast græsningstryk'

Ved kontrol af fast græsningstryk ses der ikke på, hvor dyrene har afgræsset, men kun på, om der har været det fastsatte antal dyr på minimum 0,3 SK/ha. For fast græsningstryk bruges fleksibiliteten derfor alene til områder under 1 ha, der ikke kan afgræsses, men er naturligt forekommende.

Fleksibiliteten i forhold til rydningspligten

Rydningspligten, i henhold til bekendtgørelse om jordressourcens anvendelse til dyrkning og natur, gælder ikke for småbiotoper, der er etableret tidligst pr. 1. januar 2023 og fremefter, og som består af træer og buske til og med 1 ha.

Hvis du vil læse om love og regler

Til dette afsnit har vi brugt [bekendtgørelse nr. 1076 af 1. juni 2021 om tilskud til pleje af græs- og naturarealer](#)

- § 23

[Bekendtgørelse nr. 1531 af 7. december 2023 om ændring af bekendtgørelse om tilskud til pleje af græs- og naturarealer](#)

- Ændring af §23, som indebærer en opjustering fra 10 til 20 pct.

4.2 Hvad kan ikke indgå i det tilskudsberettigede areal? – Begrænsninger

Delarealer på 1 ha eller derover, der ikke kan afgræsses eller tages slæt på, er ikke tilskudsberettigede og skal tegnes ud af tilsagnet.

GLM-søer kan heller ikke indgå i det tilskudsberettigede areal, men andre fugtige områder kan godt.

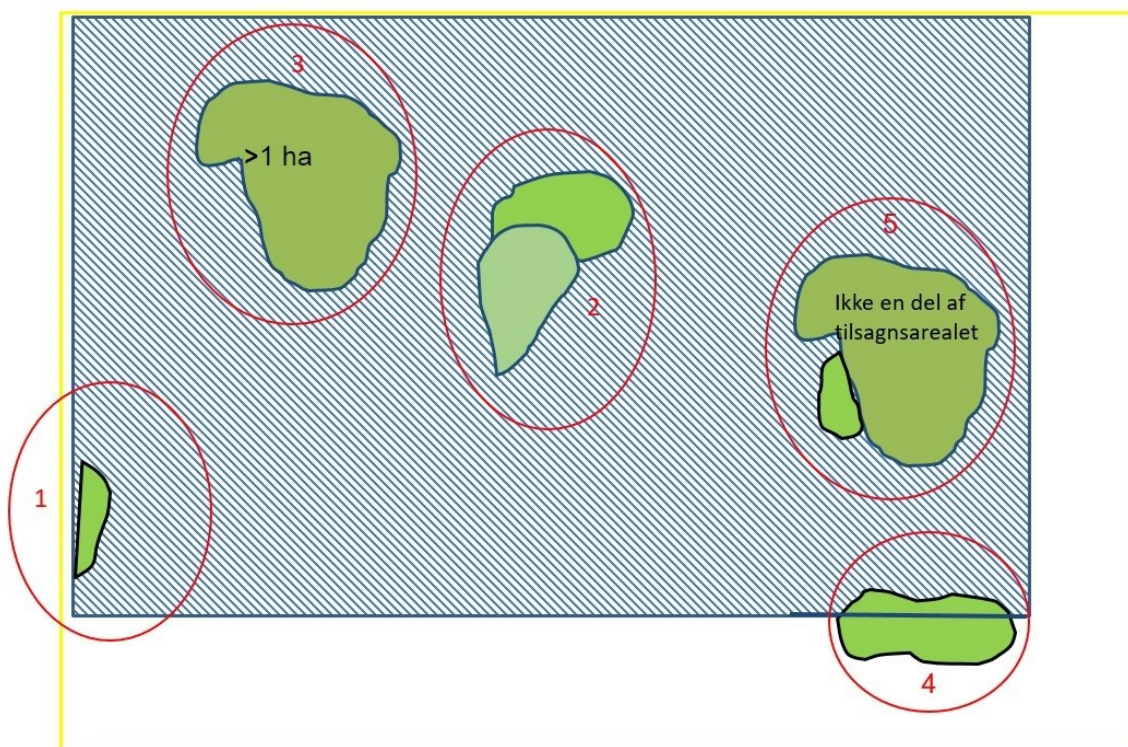
Arealer, der ikke kan afgræsses, kan ikke være en del af tilsagnet. Det kan f.eks. være befæstede arealer, bygninger eller tæt krat, som dyrene ikke kan afgræsse under eller imellem.

Hvis to områder, hvor der ikke kan afgræsses eller tages slæt, støder op imod hinanden, skal det samlede areal være under 1 ha. Det betyder, at hvis f.eks. et vandhul på 6.000 m² ligger op til et buskads på 6.000 m², betragtes de ikke som to enkelte elementer, men som et samlet område. Hvis der på et hvert sted er mindst 5 meters afstand mellem områderne, så betragtes de som to separate elementer. Hvis der er mindre end 5 meters afstand, betragtes de som et samlet element. Det samlede område, der ikke kan afgræsses eller tages slæt på, vil derfor være over 1 ha. Dermed kan det sammenhængende areal ikke indgå i det tilskudsberettigede areal, og det må derfor ikke være en del af tilsagnet.

Områder, der ikke kan plejes og ligger i kanten af markblokken, kan ikke være en del af markblokken. Det betyder, at et område under 1 ha, der ikke kan afgræsses, ikke kan være en del af det tilskudsberettigede areal, hvis det ligger i kanten af markblokken. Hvis området i kanten af markblokken derimod kan afgræsses, men blot ikke er blevet det, må det gerne indgå i de 20 % fleksibilitet. Loer, priler og grøfter, der ligger i kanten af en markblok er dog undtaget, og kan godt indgå i det tilskudsberettigede areal, hvis de er under 1 ha.

Det betyder, at følgende områder ikke kan være en del af det tilskudsberettigede areal:

- Områder på 1 ha eller derover, der ikke kan afgræsses eller tages slæt på. Dette gælder også, selv om det kun er en mindre del af elementet, der overlapper med tilsagnet.
- Områder der ikke er egnet til afgræsning og ligger i kanten af markblokken.
- To eller flere elementer under 1 ha, der ikke er egnet til afgræsning eller slæt, hvis de ligger op til hinanden og tilsammen udgør 1 ha eller mere. Herunder også områder der ikke er egnet til afgræsning eller slæt på under 1 ha, der ligger op til et større område, der ikke er en del af tilsagnet.

FIGUR 4.4. Områder, der ikke kan indgå som en del af det tilskudsberettigede areal:

(Den gule kant yderst er markblokken, og det skraverede er marken med tilsagn).

1. Områder, der ikke er egnet til afgræsning eller slæt i kanten af markblokken.
2. Flere elementer, der ikke er egnet til afgræsning eller slæt, der tilsammen udgør 1 ha eller derover.
3. Områder over 1 ha, der ikke er egnet til afgræsning eller slæt, eller som er egnet, men hvor der ikke er blevet afgræsset eller taget slæt.
4. Områder på 1 ha eller derover, der ikke er egnet til afgræsning eller slæt – selvom kun en mindre del af elementet overlapper med tilsagnet.
5. Områder under 1 ha der ligger op til et område, der er taget ud af marken med tilsagn.

De områder på markblokken, der skal indgå i fleksibiliteten, skal registreres som en småbiotop for at opnå grundbetalingsstøtte på arealet.

Hvis du vil læse om love og regler

Til dette afsnit har vi brugt [Bekendtgørelse nr. 1076 af 1. juni 2021 om tilskud til pleje af græs- og naturarealer](#)

- §§ 13-15, §17, §§-19-20 om forpligtigelser for støtteberettigelse

Derudover er brugt anden lovgivning:

- Ændring til §14 i bekendtgørelse nr. 1076 af 1. juni 2021, jf. ændringsbekendtgørelsen nr. 1531 af 7. december 2023
- Jordressourcebekendtgørelsen nr. 60 af 19. jan. 2023.

5. Kombinationsmuligheder med andre ordninger og sammenhæng med konditionalitet

Ordningen Pleje af græs- og naturarealer kan i visse tilfælde kombineres med andre ordninger på samme areal. Der er også nogle arealer, hvor du ikke kan søge tilsagn om tilskud til Pleje af græs- og naturarealer. Det kan være, at du allerede har en anden ordning på det søgte areal, eller arealet i forvejen er pålagt en forpligtelse til afgræsning eller slæt igennem f.eks. en servitut eller en fredning.

5.1 Sammenhæng med andre ordninger

5.1.1 Hvilke ordninger kan godt kombineres med Pleje af græs- og naturarealer

Du kan kombinere dit tilsagn til Pleje af græs- og naturarealer med følgende andre tilsagn:

- Fastholdelse af vådområder (typerne 50 og 55)
- Fastholdelse af statslige vådområder (type 74)
- Fastholdelse af kommunale kvælstofvådområder (type 75)
- Fastholdelse af fosforvådområder (type 76)
- Fastholdelse af Natura 2000 Hydrologi (type 77)
- Fastholdelse af lavbundsområder (type 78)
- Vand- og naturprojekter (Miljøstyrelsens projekter med etablering)
- Permanent ekstensivering

5.1.2 Hvilke ordninger kan ikke kombineres med Pleje af græs- og naturarealer

Du kan ikke søge tilsagn til Pleje af græs- og naturarealer, hvis du i forvejen ved tilsagnsperiodens begyndelse f.eks. har ét af følgende tilsagn eller støtteordninger på arealet:

- Miljøvenlige jordbrugsforanstaltninger (tilsagnstype 13).
- Miljøvenlig drift af vådområder (tilsagnstype 16).
- Pleje af græs- og naturarealer (tilsagnstype 66 og 67).
- Økologisk Arealtilskud (tilsagnstype 36 og 37).
- Målrettet kvælstofregulering
- Bioordningerne (Økologisk arealstøtte, miljø- og klimavenligt græs, ekstensivering med slæt, varieret planteproduktion, biodiversitet og bæredygtighed)
- Tilskud til stivelseskartofler

Se et overblik over hvilke ordninger der kan kombineres i kombinationsværktøjet på [styrelsens hjemmeside](#).

5.2 Sammenhæng med konditionalitet

Konditionalitet indebærer en række forskellige obligatoriske basiskrav, der gælder alle modtagere af støtte under den danske CAP-plan (2023-2027). Hvis du søger tilskud til ordninger under CAP-planen, for eksempel, grundbetaling, bio-ordninger, slagtepræmie m.v., så er du på bedriftsniveau omfattet GLM-kravene under konditionalitet. Herunder følger GLM10-kravet om at mindst 4 % af det samlede omdriftsareal på en bedrift skal være afsat til ikke-produktive elementer og arealer, som også gælder for bedrifter med tilsagn om tilskud til pleje af græs- og naturarealer.

Overtrædelse af de obligatoriske konditionalitetskrav kan medføre nedsættelse af landbrugsstøtten.

Du kan læse nærmere om betingelserne med hensyn ikke-produktive elementer og arealer i afsnittet om delkrav GLM10 i vejledning om konditionalitet (miljøområdet) for 2025, som du kan finde på [styrelsens hjemmeside](#).

Vær opmærksom på, at der er flere konditionalitetskrav, som du skal leve op til, eksempelvis 'social konditionalitet' og 'konditionalitet på dyreområdet. Se de forskellige vejledninger vedrørende [konditionalitetsreglerne](#).

Ikke omfattet af konditionalitetsreglerne: Du søger kun tilskud under landdistriktsprogrammet (LDP)

Hvis du på hele din bedrift alene søger tilskud under tilsagn, som er givet under landdistriktsprogrammet (LDP), herunder pleje af græs og naturarealer med tilsagnstyperne 66 og 67, så er du ikke omfattet GLM-krav under ny konditionalitet. Det betyder, at du ikke er forpligtet til at opfylde GLM10-kravet, også selvom du har anmeldt disse tilsagnsarealer som græs i omdrift. Hvis du i den forbindelse modtager en blokerende validering ved indsendelse af dit fællesskema, så kan du løse dette ved at markere i feltet "Du opfylder ikke GLM10-kravet", og ligeledes beskrive dette i bemærkningsfeltet nederst på siden i fællesskemaet

Omfattet af konditionalitetsreglerne: Du søger også tilskud til ordninger under CAP-planen

Hvis du udover tilskud til pleje af græs- og naturarealer (tilsagnstyperne 66 og 67) også søger andre tilskud, f.eks. andre tilsagn til pleje af græs- og naturarealer (tilsagnstyper 68 og 69), grundbetaling, bio-ordninger, slagtepræmie m.v. som indgår i CAP-planen gældende fra 2023, så er du på bedriftsniveau omfattet GLM-kravene under konditionalitet. Det betyder, at alle bedriftens omdriftsarealer vil indgå i beregningsgrundlaget for GLM10-beregningsgrundlaget. Overtrædelse af de obligatoriske konditionalitetskrav kan medføre nedsættelse af landbrugsstøtten

Du skal indtegne arealet med småbiotopen i markkortet til dit fællesskema, hvor der samtidig med indtegningen skal tilvælges, at småbiotopen skal anvendes til opfyldelse af GLM10-kravet. Bemærk, at der skal være mindst 5 meter mellem flere småbiotoper, som anvendes til opfyldelse af kravet. Husk at delarealer uden plejeaktivitet højst må udgøre 20 % af tilsagnsmarken.

- Bedrifter kan være undtaget GLM10-kravet
Bedrifter vil kunne være undtaget GLM10-kravet, hvis mere end 75 pct. af agerjorden anvendes til produktion af græs eller andet grøntfoder med en kvælstofnorm og fosfornorm på 0, og hvor arealerne ikke jordbehandles eller omlægges i det indeværende år. Er din bedrift fritaget at skulle efterleve GLM10-kravet, så skal du selv markere i dit fællesskema under siden for GLM-kravene, at du ønsker at gøre brug af undtagelsen.
- Hvis din bedrift ikke er undtaget fra GLM10-kravet
På dine omdriftsarealer, hvor du samtidig har tilsagn om tilskud til pleje af græs- og naturarealer kan du gøre brug af småbiotoper til at opfylde GLM10-kravet, hvis småbiotopen indenfor tilsagnsmarken udgør et delareal på højst 1 ha. En småbiotop er et delareal, hvor der ikke udføres en landbrugsaktivitet i hele kalenderåret, herunder afgræsning og slæt. Hvis du i dit tilsagn er omfattet af en forpligtelse om afgræsning, skal du sørge for at frahegne de delarealer, som du vil bruge til at opfylde af GLM10-kravet. Disse frahegninger må gerne ligge i kanten af marken. Læs mere om fleksibiliteten i afsnit 4.1.
- Landskabselementer til opfyldelse af GLM10-kravet
4 %-kravet under GLM10 kan også opfyldes med områder på omdriftsarealer med tilsagn.

5.3 Grundbetaling til projektarealer

For arealer med tilsagn til pleje af græs og naturarealer, som ikke opfylder de almindelige støttebetingelser til grundbetaling, kan i stedet kombineres med 'grundbetaling til projektarealer'. Grundbetaling til projektarealer giver mulighed for at modtage tilskud under grundbetalingsordningen, selv om arealet ikke lever op til de almindelige støttebetingelser til grundbetaling.

Du har dog alene mulighed at anmelde alle dine arealer med pleje af græs- og naturarealer som 'grundbetaling til projektarealer', hvis tilsagnsarealet lever op til kriterierne for 'grundbetaling til projektarealer', hvilket er tilfældet, hvis:

- Tilsagnsarealet har dannet grundlag for mindst én støtteudbetaling under grundbetalingsordningen i perioden fra og med 2015 eller fremefter
- der er valgt plejeforpligtelsen enten fast græsningstryk eller ekstensiv græsning til dit plejegræstilsagn.

- plantesammensætningen består af mos, lav eller lyng og andre vedagtige planter.
- at der i løbet af tilsagnsperioden kan indfinde sig plantearter, der ikke er græs eller andet grøntfoder, på arealet. Du skal dog være opmærksom på, om plantearterne er tilladte i forhold til tilsagnsbetingelserne.

Du kan læse mere om grundbetaling og tilskudsberettigede arealer på [styrelsens hjemmeside](#).

Hvornår er det relevant at anvende muligheden for 'Grundbetaling til projektarealer'?

Muligheden for grundbetaling til projektarealer vil være relevant for dine tilsagnsarealer med forpligtigelsen til enten 'Ekstensiv græsning' og 'Fast græsningstryk', hvor arealet anmeldes med afgrødekode 318 i dit fællesskema. For kontrolmetoden 'Synligt græsset' vil det også kunne være en fordel at anmelde tilsagnsarealet som 'grundbetaling til projektarealer' med afgrødekode 318, hvis der på tilsagnsarealet er uplejet delområder (grundet 20 pct. fleksibiliteten på tilsagnsordningen), da du så slipper for kravet om at indtegne disse uplejede delområder som en småbiotop (af hensyn til grundbetalingsordningen).

Ikke krav om at indtegne ikke-plejede delarealer under Pleje af græs- og naturarealer

På arealer med pleje af græs- og naturarealer gælder 20 pct. fleksibiliteten, hvor det som følge af tilsagnsforpligtigelserne gives mulighed at undlade pleje på op til 20 pct. af tilsagnsmarken. Hvis du anmelder dine tilsagnsarealer med 'grundbetaling til projektarealer', så er det ikke længere et krav at indtegne dine ikke-plejede delområder af tilsagnsmarken og fortsat fastholde grundbetalingen til arealet.

Vær dog opmærksom på, at dine tilsagnsarealer, som ikke opfylder kriterierne for grundbetaling til projektarealer, og hvor du har ikke-plejede delområder dog fortsat skal indtegnes som en småbiotop, hvis delarealerne skal kunne opretholde deres grundbetaling.

Anmeldes til Grundbetaling	Krav om registrering som småbiotoper af hensyn til grundbetaling på områder uden tydelig pleje (20 pct. fleksibilitet)	Afgrødekode
Du vælger at anmelde arealet til almindelig grundbetaling	Ja	254 eller 247 Kun kontrolmetoderne 'Synligt afgræsset' og 'Slæt'
Du vælger at anmelde arealet med grundbetaling til projektarealer	Nej	318 Kun græsningsmetoderne 'Ekstensiv græsning', 'Fast græsningstryk' og 'Synligt græsset'

5.4 Arealer tilplantet med skov eller omfattet af tilskudsordning til skovbrug

Tilsagnsarealet må i hele tilsagnsperioden ikke være:

- tilplantet med skov
- omfattet af en tilskudsordning til skovbrug.
- pålagt fredskovspligt, medmindre arealet er uden træbevoksning i hele tilsagnsperioden.

Du skal være opmærksom på reglerne for fleksibilitet, hvor der tillades delområder op til 1 ha, der ikke er plejet, herunder krat, så kan delområdet på sigt udvikle sig til et areal, der lever op til definitionen af skov jf. afsnit 5.4.1. I henhold til jordressourcebekendtgørelsen, skal du, hvis du ønsker af lade et areal på 0,5 ha eller derover udvikle sig til skov, anmelde det til kommunen. Du skal benytte anmeldelsesblanketten '[Areal med anden natur, uden rydningspligt](#)'.

Du kan læse mere om anmeldelse af skov i [Vejledning til bekendtgørelse om jordressourcernes anvendelse til dyrkning og natur](#).

5.4.1 Bevoksede arealer uden fredskovspligt

Arealer med skov kan kombineres med tilskud til pleje af græs- og naturarealer, hvis der er et plantedække under træerne, som egner sig til afgræsning, og du samtidig i kalenderåret får afgræsset eller taget slæt på arealet.

5.4.2 Arealer med fredskovspligt

Du kan som udgangspunkt ikke kombinere tilsagn til Pleje af græs- og naturarealer, hvis der er fredskovspligt på arealet.

Du kan dog godt kombinere tilsagn til Pleje af græs- og naturarealer, hvis arealet er ubevokset. Det vil sige, at arealet ikke må være bevokset med træer, og kronedækningen skal være på under 10 pct. For enkelte kortlagte lysåbne habitatnaturtyper i skov gælder dog en kronedækningsgrad på mindst 50 pct.

På fredskovspligtige arealer er det altså ikke nok, at der er plantedække under træerne for, at du kan få tilsagn på arealet. Arealet skal være ubevokset i hele tilsagnsperioden.

Definitionen af skov: Et landområde på over 0,5 ha bevokset med træer af en højde på over 5 meter, og med en kronedækningsgrad på mindst 10 pct. eller med nytilplantede træer, der kan nå disse tærskler på lokaliteten. For enkelte kortlagte lysåbne habitatnaturtyper i skov gælder dog en kronedækningsgrad på mindst 50 pct. Det omfatter ikke landområder, der hovedsagelig anvendes til andre landbrugsmæssige formål end skov eller til bymæssige formål.

5.4.3 Kombination med tilsagn til skovrejsning

Du kan som udgangspunkt ikke kombinere tilsagn til Pleje af græs- og naturarealer på arealer, hvor der er tilsagn til skovrejsning. Det er dog muligt at søge tilskud til Pleje af græs- og naturarealer på de dele af et areal, som ikke er bevokset med træer, og som ikke modtager tilskud til skovrejsning.

5.5 Arealet er ikke landbrugs- eller naturareal

Du kan ikke opretholde tilsagnet på arealer, der i løbet af tilsagnsperioden anvendes til fx:

- Bygninger - både landbrugsbygninger, privatboliger og erhverv
- Befæstede veje, infrastruktur og lignende
- Golfbane, have, eller ridebane og lignende

Hvis du vil læse om love og regler

Til dette afsnit har vi brugt [Bekendtgørelse nr. 1076 af 1. juni 2021 om tilskud til pleje af græs- og naturarealer](#)

- §3 om definitioner
- §§10-11 om kriterier for støtteberettigelse

Derudover er benyttet anden lovgivning:

- artikel 28, stk. 2, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1305/2013 af 17. december 2013.'
- artikel 4, stk. 4, litra c, i), i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 2021/2115 af 2. december 2021.
- § 6, stk. 4-5 i bekendtgørelse nr. 1295 af 12. december 2024 om grundbetaling m.v. til landbrugere for 2025 (grundbetaling til projektarealer)
- § 17 i bekendtgørelse nr. 1357 af 3. december 2024 om konditionalitet og social konditionalitet for 2025 (om GLM10-kravet)

6. Kontrol og administrative sanktioner

I dette kapitel beskriver vi, hvordan kontrollen foregår. Du kan også her læse om de administrative sanktioner, du kan få, hvis vi finder overtrædelser i kontrollen

Hvert år kontrollerer SGAV alle modtagne fællesskemaer administrativt og ved satellitbaseret kontrol. Derudover udvælger SGAV et antal ansøgninger, som vi kontrollerer ved fysisk kontrol på stedet, dvs. på din bedrift.

Formålet med disse kontroller er at sikre, at tilsagnsbetingelserne bliver overholdt.

Kontrol sker på grundlag af din indsendte udbetalingsanmodning i fællesskemaet, din indtegning i Internet Markkort og markblokregistret. Din indtegning af tilsagnsarealerne i Internet Markkort bliver kontrolleret i forhold til de oplysninger, som SGAV har registreret om dit tilsagn.

Høringsbreve

I forbindelse med kontrol af Fællesskemaet og Tilsagnsskemaet sender SGAV hvert år høringsbreve til ansøgere vedrørende forskellige fejl i ansøgningerne/anmodningerne. Det er vigtigt, at du reagerer på brevene, da det kan have indvirkning på dit tilsagn fremadrettet.

Som ansøger kan du i høj grad selv være med til at undgå, at du får fejl i din ansøgning og dermed høringsbreve ved at sikre, at din ansøgning er så korrekt som mulig. Du bør bl.a. være opmærksom på:

- Kun at søge tilsagn på arealer, du har rådighed over som ejer eller forpagter,
- Kun at søge støtte til tilskudsberettigede arealer,
- At tegne alle dine marker præcist, så du får indtegnet hele tilsagnet, og
- At lave tidlige og præcise ændringsforslag til markblokke, som du mener er forkerte.

6.1 Kontrol i forhold til markblokke

Det er kun arealer inden for markblokkene, som er tilskudsberettigede. Det betyder, at arealer, som ligger uden for markblok, ikke bliver medregnet til det tilskudsberettigede areal. Hvis du mener, at markblokgrænsen er forkert, skal du indsende et ændringsforslag via IMK og tegne det areal, som du mener er støtteberettiget, i en selvstændig mark med markbloknummer 999999-99. Hvis du ikke gør det, vil du ikke kunne få tilsagn eller udbetaling til den del, der ligger uden for markblok. Vær opmærksom på, at fristen for at indsende ændringer til markblokkene er tidligere end fristen for at indsende ændringer til Fællesskemaet eller fristen for at indsende Tilsagnsskemaet.

Læs mere om indtegning i [Brugerguide til Internet Markkort](#).

6.2 Satellitbaseret kontrol

Samtlige landbrugsarealer er underlagt satellitbaseret kontrol. Dette gælder også for arealer med tilsagn til pleje af græs- og naturarealer.

I den satellitbaserede kontrol af arealer med tilsagn til pleje af græs- og naturarealer kontrolleres det, at der ikke er etableret en ikke-støtteberettiget afgrøde på arealet eller findes ikke-støtteberettigede permanente elementer.

Der udføres ikke yderligere satellitbaseret kontrol på arealer med tilsagn til pleje af græs- og naturarealer. Du kan læse mere om satellitbaseret kontrol i [vejledningen om grundbetaling og tilskudsberettigede arealer](#).

6.3 Kontrol på stedet

Kontrollen kan bestå af en fysisk kontrol på stedet, dvs. din bedrift. Kontrolbesøg foretages uanmeldt eller med et kort varsel på højst 48 timer.

Du har med din ansøgning accepteret, at vi udfører kontrol på bedriften. Hvis din bedrift udtages til et kontrolbesøg, har du pligt til at medvirke til, at kontrollen kan gennemføres.

Hvis vi ikke kan komme i kontakt med dig, varsler vi dig, og oplyser dig om, at vi begynder kontrol senest 48 timer efter, at vi har afleveret varslingen. Kontrollen af dine marker bliver gennemført på dette tidspunkt. Hvis du ikke selv har mulighed for at deltage på det tidspunkt, kan du finde en stedfortræder. Du skal dog være opmærksom på, at vi gennemfører kontrollen uanset, om du har mulighed for at deltage eller ej.

Kan vi ikke gennemføre en kontrol på grund af forhold, som du er årsag til, vil vi afvise din ansøgning om tilskud. I en sådan situation vil dit tilsagn bortfalde, og vi vil derudover kræve, at du tilbagebetaler tidligere udbetalt tilskud.

Kontrolløren kan have brug for at se i bilag eller lignende for at kontrollere, om tilsagnsbetingelserne er overholdt. Der er krav om, at du skal kunne fremvise skatte-, moms- og driftsregnskaber for hver tilsagnsperiode, hvis kontrolløren efterspørger disse i forbindelse med kontrollen. Du skal opbevare disse dokumenter i mindst 5 år fra udbetalingstidspunktet.

Hvis der er betingelser, som vi ikke har kunnet kontrollere, fordi vi ikke har kunnet komme i kontakt med dig, kan vi betragte disse betingelser som overtrådt.

Efter kontrollen vil du modtage et brev i Tast selv-service med kontrolresultaterne. Hvis kontrollen giver anledning til bemærkninger, vil du sammen med kontrolresultatet modtage en skriftlig høring. Her får du mulighed for at kommentere kontrolresultatet, som fremgår af "Egne kontrolresultater 2025."

Kontrolløren vil ikke besvare dine eventuelle kommentarer til kontrollen, men sender dem sammen med sine egne bemærkninger til den videre sagsbehandling, hvor der tages stilling til bemærkningerne, inden der træffes afgørelse.

Hvis vi ikke hører fra dig, træffer vi afgørelse i sagen på det foreliggende grundlag. Konsekvensen af, at du ikke overholder betingelserne for ordningen, kan være sanktion, bortfald af tilsagnet, og krav om at du skal tilbagebetale tidligere udbetalt tilskud.

6.4 Kontrol med geo-refererede billeder

Har du valgt at kontrollen af dine græsningsforpligtigelse skal ske ved, at du indsender geo-refererede billeder af tilsagnsarealet, så skal billederne tages og indsendes ved brug af SGAV's officielle app 'Jordbrugsfoto'. Det er ikke muligt at indsende billeder, der ikke er taget med appen. Dette skyldes, at billeddata i form af lokation og dato ikke kan manipuleres når billederne er taget med appen.

Det er derfor vigtigt at du sætter dig ind i hvordan appen bruges. Du kan finde mere information om SGAVs app på vores hjemmeside: <https://lbst.dk/landbrug/satellitbaseret-kontrol/landbrugsstyrelsens-app>

Alle som vælger denne metode skal indsende billeder til SGAV via appen. På baggrund af billederne vurderer SGAV om græsningstilsagnet er opfyldt.

6.5 Overtrædelse af tilsagnsbetingelser og sanktioner

Hvis vi ved kontrollen konstaterer, at du har overtrådt betingelserne, afhænger konsekvensen først og fremmest af hvilken betingelse, der er overtrådt.

Vi vurderer din sag afhængig af, om det er en overtrædelse af:

- Kriterier for støtteberettigelse,
- Forpligtelser eller
- Andre forpligtelser.

6.5.1 Overtrædelse af kriterier for støtteberettigelse

Kriterier for støtteberettigelse er grundlæggende betingelser, der giver adgang til ordningen, og som skal overholdes i hele tilsagnsperioden. Det kan fx være betingelsen om, at du skal have rådighed over arealet i hele tilsagnsperioden. Ved overtrædelse af disse betingelser beregner vi ikke sanktion, men arealet udgår af dit tilsagn, og du skal betale tidligere udbetalt tilskud tilbage.

6.5.2 Overtrædelse af forpligtelser og andre forpligtelser

Ved forpligtelser forstås de betingelser, der kompenseres for i ordningen. Det er fx afgræsning eller slæt, når du søger tilsagn til Pleje af græs- og naturarealer.

Andre forpligtelser er øvrige betingelser, der ikke kompenseres for, men som du alligevel skal overholde for at modtage tilskud, fx forbud mod tilskuds fodring.

Ved overtrædelse af forpligtelser og andre forpligtelser beregner vi en sanktion. I bilag 2 kan du se en vejledende oversigt over, hvordan vi sanktionerer de enkelte overtrædelser. Sanktionsprocenten afhænger af en konkret vurdering i den enkelte sag.

Ved overtrædelse af forpligtelser og andre forpligtelser bliver overtrædelsen vurderet i forhold til:

- Alvor – hvor alvorlig er overtrædelsen i forhold til ordningens formål?
- Omfang – hvilken virkning har overtrædelsen på ordningen som helhed?
- Varighed – hvor længe vil arealet være påvirket af overtrædelsen?
- Hyppighed - har du haft en lignende overtrædelse inden for programperioden 2014-2022?

Vi laver en samlet vurdering af alvor, omfang og varighed for hver type af overtrædelser, og inddeler overtrædelserne i vægtningskategorier på denne baggrund. I bilag 2 kan du se vejledende vægtningskategorier for hver type af overtrædelser. Læs mere om vægtningskategorier i næste afsnit.

Kriteriet "hyppighed" betyder, at sanktionen skærpes, hvis en overtrædelse har fundet sted flere gange hos den samme tilsagnshaver. Du kan læse mere i kapitel 6.5.5 om, hvordan vi beregner den skærpede sanktion for en gentagen overtrædelse.

6.5.3 Hvordan beregner vi din sanktion?

I de følgende kapitler har vi beskrevet, hvordan vi beregner sanktionen, så det er muligt for dig selv at regne efter. Sanktionen beregnes kun for overtrædelser af typen forpligtelser og andre forpligtelser.

Sanktionering ved overskridelse af 20 pct. ikke plejede områder på under 1 ha (fleksibiliteten)

Hvis mere end 20 pct. af tilsagnsmarken, der ikke er plejet, beregnes der sanktion for de områder, som udgør mere end 20 pct. af tilsagnsmarken, hvilket også medvirker til en sanktion på grundbetalingen. Ved overskridelsen af de 20 pct. ikke plejede områder, er det kun de områder, der overstiger de 20 pct., der vil blive sanktioneret. Overskridelsen af de 20 pct., vil blive håndteret på den måde, at SGAV – ud fra listen i bilag 3 – indregner de mest permanente områder i de 20 pct. først.

Eks:

Marken udgør 3 ha, det vil sige at 20% fleksibilitet er 6.000 m² (0,6 ha).

Der er 4 observationer i kategori 1 på henholdsvis 2*800 m² (obs. 1a og 1b), 600 m² (obs. 1c) og 200 m² (obs. 1d)

Der er 6 observationer i kategori 2 på henholdsvis 800 m² (obs. 2a), 600 m² (obs. 2b), 2 *300 m² (obs. 2c og 2d) og 200 m² (obs. 2e)

Der er 2 observationer i kategori 3 på henholdsvis 900 m² (obs. 3a) og 600 m² (obs. 3b)

Der er 2 observationer i kategori 4 på henholdsvis 600 m² (obs. 4a), 500 m² (obs. 4b) og 400 m² (obs. 4c)

Det betyder, at processen er:

1. Der startes i kategori 1: Alle 4 observationer (obs. 1a, 1b, 1c og 1d) kan rummes inden for fleksibiliteten.
2. Der er nu 4200 m² tilbage i fleksibiliteten.
3. Vi kigger nu i kategori 2: Alle 6 observationer (obs. 2a-2e) kan rummes inden for fleksibiliteten.
4. Der er nu 1500 m² tilbage i observationen
5. Den største observation i kategori 3 (obs. 3a) kan rummes i fleksibiliteten.
6. Der er nu 500 m² tilbage
7. Den næst største observation i kategori 3 (obs. 3b) er på 600 m² og kan derfor ikke rummes i fleksibiliteten
8. Der ses på næste kategori.
9. Den største observationer i kategori 4 (obs. 4a) er over 500 m² og kan derfor ikke rummes i fleksibiliteten
10. Den næste observation i kategori 4 (obs. 4b) er på 500 m² og kan derfor rummes i fleksibiliteten
11. Fleksibiliteten er opbrugt, og de resterende observationer sanktioneres.

Resultatet er derfor:

- Observationer, uden sanktion: 1a, 1b, 1c, 1d, 2a, 2b, 2c, 2d, 2e, 3a og 4b
- Observationer, der skal sanktioneres: 3b, 4a og 4c

Beregning af sanktion

Når vi beregner, hvor stor sanktionen skal være, bruger vi to virkemidler:

- Vægtningskategorier: 2, 10, 25, 50 eller 100 procent. Kategorierne er opgjort ud fra overtrædelsens alvor, omfang og varighed.
- Sanktionstrappe – en faktor, der ganges på overtrædelsen. Det vil sige, at arealmæssigt store eller gentagne overtrædelser giver forholdsmæssigt større sanktioner.

De to virkemidler, vægtningskategorier og sanktionstrappe, giver tilsammen mulighed for, at vi kan tilpasse sanktionerne efter, fx hvor alvorlig overtrædelsen er eller hvor stort et areal, som overtrædelsen har berørt. Virkemidlerne betyder også, at vi kan nedsætte din udbetaling med et større beløb end det beløb, du egentlig skulle have udbetalt for det areal, hvor der er konstateret en overtrædelse. Det betyder fx, at en grov overtrædelse på arealet betyder en større nedsættelse, end hvad der svarer til udbetalingen på det lille areal. Nedsættelsen vil dog aldrig være større end dit samlede tilskud.

Vurderingen af en overtrædelse vil altid bero på en konkret bedømmelse i det enkelte tilfælde. Det betyder, at vægtningskategorien i nogle sager kan være højere eller lavere end det, der fremgår af oversigten i bilag 2.

Beregningen af sanktionen sker i trin og på afgrødegruppeniveau. I disse trin bruger vi også en række begreber (overtrædelsesprocent, sanktionsprocent og samlet sanktionsprocent), som går igen i de sanktionsbreve, som vi sender ud, hvorimod begrebet overtrædelsesprocent ikke bruges i bekendtgørelsen. I det følgende gennemgås de enkelte trin i sanktionsberegningen, og bagefter kan du se en række eksempler.

Begrebet afgrødegruppe bruges ved beregning af sanktion. En afgrødegruppe er tilsagnsmarker, der er givet i samme programperiode (fx 2014-2022) under samme foranstaltning (alle arealbaserede miljøtilsagn), og som har samme sats.

Hvis du modtager tilskud med forskellige satser på de enkelte arealer, vil disse indgå i forskellige afgrødegrupper.

Et eksempel på dette er, hvis du har tilsagn til Pleje af græs- og naturarealer, og du på mark 1 har et tilsagn med forpligtelse til slæt til 850 kr. pr. ha og på mark 2 har et tilsagn med forpligtelse til afgræsning til 1.650 kr. pr. ha. De to marker er opdelt i to forskellige afgrødegrupper, fordi der modtages tilskud med to forskellige satser.

Trin 1: Vi vurderer overtrædelserne på markerne og beregner en samlet overtrædelsesprocent. Denne beregning sker ud fra forholdet mellem det areal, hvor der er fundet en overtrædelse, og det samlede areal inden for afgrødegruppen og vægtningskategorien. Beregningen af overtrædelsesprocenten for en vægtningskategori ser sådan ud:

$$\text{Overtrædelsesprocent} = \frac{\text{Overtrådt areal i vægtningskategorien} \times \text{Vægtningskategori}}{\text{Fastslået areal (indenfor afgrødegruppen)}}$$

Trin 2: Den samlede overtrædelsesprocent ganger vi med en faktor fra sanktionstrappen, og det resulterer i en sanktionsprocent. Sanktionstrappen bruges for at beregne en proportional stigning af sanktionen, så sanktionen bliver større ved store overtrædelser.

Sanktioneringstrappe:

Interval for overtrædelsesprocent	Omregningsfaktor til sanktioneringstrappe	Maksimal sanktionsprocent efter omregning med sanktionstrappe
0 < overtrædelsesprocent ≤ 10	1	10
10 < overtrædelsesprocent ≤ 20	1,2	24
20 < overtrædelsesprocent ≤ 50	1,3	65
50 < overtrædelsesprocent ≤ 100	1,4	100*

*Den samlede sanktionsprocent kan aldrig overstige 100.

Vi finder sanktionsprocenten for overtrædelser på markniveau ved denne beregning:

$$\text{Sanktionsprocent på markniveau} = \text{Samlet overtrædelsesprocent} \times \text{Omregningsfaktor}$$

Trin 3: Hvis vi finder en overtrædelse på bedriftsniveau, beregner vi sanktion uden brug af sanktionstrappen. Beregningen ser således ud:

$$\text{Sanktionsprocent på bedriftsniveau} = \frac{\text{Vægtningskategorien} \times \text{Overtrådt areal}}{\text{Fastslået areal (indenfor afgrødegruppen)}}$$

Trin 4: Til sidst lægger vi sanktionsprocenterne for mark- og bedriftsovertrædelser sammen til en samlet sanktionsprocent. Den samlede sanktionsprocent er den procent, som vi nedsætter årets tilskud med på den pågældende afgrødegruppe.

Vi gentager trin 1-4 for hver afgrødegruppe, hvor vi finder overtrædelser på en mark i pågældende afgrødegruppe.

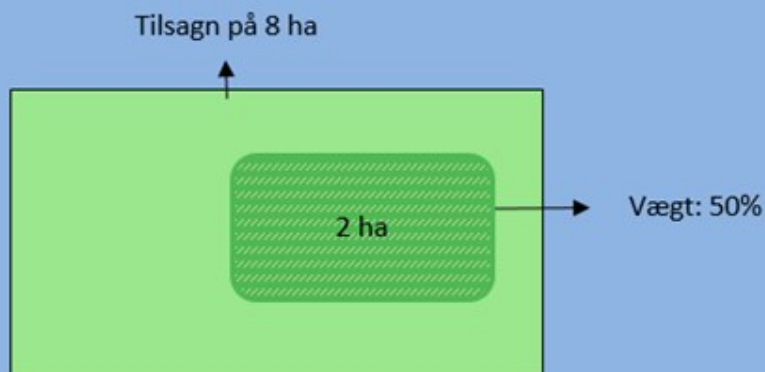
6.5.4 Eksempler på beregning af sanktion

I det følgende viser vi en række eksempler, hvor sanktionen beregnes.

Eksempel på en overtrædelse

Eksempel 1:

Ansøger A har et tilsagn på 8 ha i afgrødegruppen. Der er konstateret en overtrædelse i vægtningskategori 50 % på en mark på 2 ha.

Trin 1

(her beregnes overtrædelsesprocenten):

$$\frac{2 \text{ ha}}{8 \text{ ha}} \times 50 \% = 12,5 \%$$

Trin 2

Sanktionsprocenten på 12,5 % ligger på andet trin af sanktionstrappen ($10 < \text{overtrædelsesprocenten} \leq 20$), hvor der skal ganges med 1,2. Sanktionsprocenten er derfor:

$$12,5 \% \times 1,2 = 15$$

Trin 4

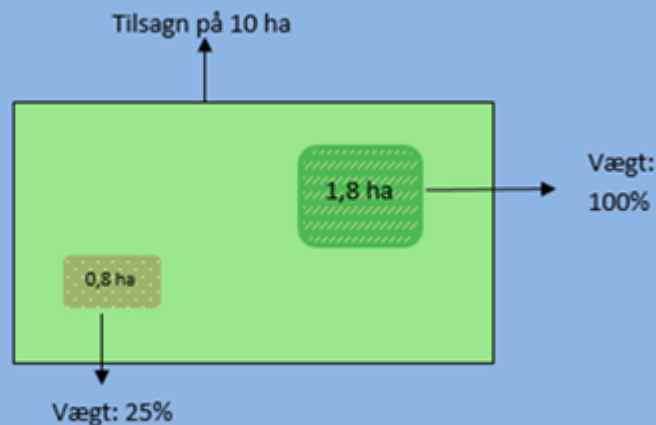
Da der ikke er andre overtrædelser, er sanktionsprocenten lig den samlede sanktionsprocent, og ansøger A skal have nedsat årets udbetaling med 15 %.

Hvis der er tale om flere typer af overtrædelser inden for en afgrødegruppe, vil hver enkelt overtrædelse indgå i beregningen af sanktionen af årets udbetaling, selvom overtrædelserne er sket helt eller delvist på det samme areal.

Eksempel på flere overtrædelser på samme mark

Eksempel 2:

Ansøger B har et tilsagn på 10 ha, og der er 10 ha i afgrødegruppen. Der er en overtrædelse på 0,8 ha med vægtningskategori 25 %. På 1,8 ha er der en overtrædelse med vægtningskategorien 100 %. Overtrædelserne medfører også bortfald af tilsagnet på det berørte areal.

Sanktionen beregnes således:

Trin 1

Beregning af overtrædelsesprocenten:

$$25\% \text{ vægtningskategori: } \frac{0,8 \text{ ha}}{10 \text{ ha}} \times 25 \% = 2 \%$$

$$100 \% \text{ vægtningskategori: } \frac{1,8 \text{ ha}}{10 \text{ ha}} \times 100 \% = 18 \%$$

$$\text{Den samlede overtrædelsesprocent er: } 2 \% + 18 \% = 20 \%$$

Trin 2

Anvendelse af sanktionstrappen:

Den samlede overtrædelsesprocent på 20 % ligger i intervallet $10 < \text{overtrædelsesprocent} \leq 20$ i sanktionstrappen, så overtrædelsesprocenten skal ganges med faktor 1,2.

$$\text{Sanktionsprocenten er således: } 20 \% \times 1,2 = 24 \%$$

Trin 4

Da der ikke er overtrædelser på bedriftsniveau, er den samlede sanktionsprocent lig med sanktionsprocenten, dvs. at årets udbetaling i denne afgrødegruppe nedsættes med 24%. Desuden bortfalder tilsagnet på de 1,8 ha med krav om tilbagebetaling af tidligere udbetalt tilskud. Tilsagnet bliver derfor nedskrevet til 8,2 ha.

Hvis vi konstaterer overtrædelser på både markniveau og på bedriftsniveau, beregner vi først sanktionsprocenten på markniveau (trin 2), hvorefter vi beregner den på bedriftsniveau (trin 3). Den samlede sanktion beregnes til sidst som summen af sanktionsprocenten på markovertrædelser og summen af sanktionsprocenten på bedrifts-overtrædelser (trin 4). Se eksempel 3.

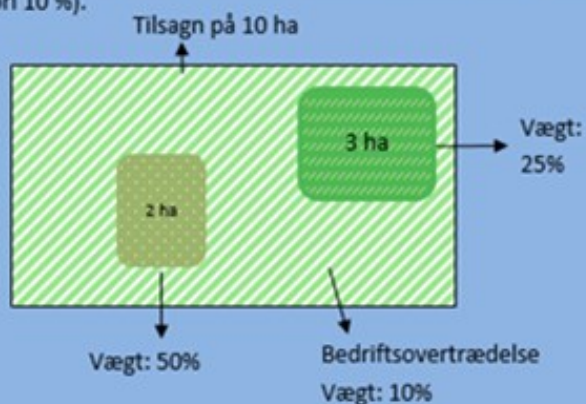
Et eksempel på overtrædelser på både mark- og bedriftsniveau

Eksempel 3:

Overtrædelse 1 på et areal på 3 ha med vægtningskategorien 25 %.

Overtrædelse 2 på et areal på 2 ha med vægtningskategorien 50 %.

Overtrædelse 3, der ikke knytter sig til arealer (overtrædelse på bedriftsniveau – vægtningskategori 10 %).

Trin 1

Beregning af overtrædelsesprocenten:

Overtrædelse 1

Vægtningskategori: 25 %

$$\text{Overtrædelsesprocent: } \frac{3 \text{ ha}}{10 \text{ ha}} \times 25 \% = 7,5 \%$$

Overtrædelse 2

Vægtningskategori: 50 %

$$\text{Overtrædelsesprocent: } \frac{2 \text{ ha}}{10 \text{ ha}} \times 50 \% = 10 \%$$

Den samlede overtrædelsesprocent for overtrædelse 1 og 2 er: $7,5 \% + 10 \% = 17,5 \%$

Trin 2

Anvendelse af sanktionstrappen:

Da den samlede overtrædelsesprocent er over 10 % men under 20 %, skal den samlede overtrædelsesprocent ganges med en faktor på 1,2.

$$\text{Sanktionsprocenten efter anvendelse af sanktionstrappen: } 17,5 \% \times 1,2 = 21\%$$

Trin 3

Overtrædelse på bedriftsniveau:

Vægtningskategori: 10 %

Overtrædelse 3 er på bedriftsniveau. Vi fastsætter derfor arealet, hvor der er en overtrædelse, som hele afgrødegruppen, dvs. 10 ha. Sanktionstrappen bliver ikke brugt på denne type overtrædelse. Det vil sige, at sanktionsprocenten beregnes som: $\frac{10 \text{ ha}}{10 \text{ ha}} \times 10 \% = 10 \%$

Trin 4

Beregning af den samlede sanktionsprocent: $21 \% + 10 = 31\%$

Det betyder, at årets udbetaling i afgrødegruppen skal nedsættes med 31 %.

Ingen af overtrædelserne medfører bortfald af tilsagn, så tilsagnet er stadig på 10 ha.

6.5.5 Sanktion ved gentagelse af en overtrædelse

Det kan betyde en skærpelse af sanktionen, hvis en forpligtelse eller en anden forpligtelse bliver overtrådt gentagne gange.

Der er tale om gentagelse, når:

- overtrædelsen er begået af samme tilskudsmodtager, og
- der tidligere er begået andre lignende overtrædelser, og
- overtrædelsen er sket inden for de sidste 4 år eller programperioden 2014-2022, og
- den tidligere overtrædelse er sket i:
 - det samme tilsagn som den nye overtrædelse, eller et andet miljøtilsagn, som er givet i perioden 2015-2021 SGAV skærper sanktionen ved at anvende en særlig sanktionstrappe for gentagelser.

Sanktionstrappe for gentagelser:

Interval for overtrædelsesprocent	Omregningsfaktor til sanktioneringstrappe	Maksimal sanktionsprocent efter omregning med sanktionstrappe
0 < overtrædelsesprocent ≤ 10	1,2	12
10 < overtrædelsesprocent ≤ 20	1,5	30
20 < overtrædelsesprocent ≤ 50	1,8	90
50 < overtrædelsesprocent ≤ 100	2,0	100*

*Sanktionsprocenten kan aldrig overstige 100.

I de tilfælde, hvor der inden for afgrødegruppen er både førstegangsovertrædelser og gentagne overtrædelser, anvendes efter fast praksis sanktionstrappen for gentagelse for alle overtrædelserne, hvis arealet med gentagelse udgør 15% eller mere af det samlede areal med overtrædelse. I de tilfælde, hvor arealet med gentagne overtrædelser er mindre end 15% af det samlede areal med overtrædelse anvendes den almindelige faktor i sanktionstrappen også på gentagelser.

Den skærpede sanktionstrappe bruges ikke ved bedriftsovertrædelser. Ved bedriftsovertrædelser er udgangspunktet, at sanktionsprocenten ved gentagelser forhøjes med 50 %.

Eksempel 4:

Ansøger E har et tilsagn på 8 ha i afgrødegruppen. Der er konstateret en overtrædelse i vægtningskategori 50 % på en mark på 2 ha. En lignende overtrædelse blev også konstateret i 2013.

Trin 1

Beregning af overtrædelsesprocenten: $\frac{2 \text{ ha}}{8 \text{ ha}} \times 50 \% = 12,5 \%$

Trin 2

Overtrædelsesprocenten på 12,5 % lander på andet trin af sanktionstrappen (10 < sanktionsprocent ≤ 20), hvor der skal ganges med 1,5.

Sanktionsprocenten er derfor: $12,5 \% \times 1,5 = 18,75 \%$

Trin 4

Da der ikke er overtrædelser på bedriftsniveau, er sanktionsprocenten lig den samlede sanktionsprocent, dvs. Ansøger E skal have nedsat årets udbetaling med 18,75 %. (du kan sammenligne med eksempel 1, hvor der kun var overtrædelse i ét år, og her blev årets udbetaling nedsat med 15 %).

Eksempel på sanktion ved gentagelse (sammenlign med Eksempel 1)

6.5.6 Udelukkelse fra ordningen ved meget alvorlige overtrædelser

Hvis vi efter kontrol vurderer, at overtrædelsen er meget alvorlig (fx brug af pesticider, som ikke er godkendt i Danmark), kan det have store konsekvenser for dine tilsagn. Konsekvenserne kan være, at:

- Tilskuddet for hele tilsagnet ikke udbetales for kontrolåret og det efterfølgende år.
 - Tilsagnet bortfalder på arealet med overtrædelse, og vi kræver, at du betaler tidligere udbetalt tilskud til arealet tilbage.
 - Tilskud for eventuelle andre miljøtilsagn fra 2015-2021 ikke udbetales for kontrolåret og det efterfølgende år.
 - Du ikke kan få nyt miljøtilsagn i kontrolåret eller det efterfølgende år. Hvis du allerede har fået et nyt tilsagn i kontrolåret, vil dette bortfalde.
-
- Du kan også risikere, at du ikke får udbetalt tilskud eller bliver udelukket fra ordningen, hvis du har leveret falsk bevismateriale for uretmæssigt at få udbetalt støtte eller ikke har indsendt de nødvendige oplysninger som følge af forsømmelse. Se også afsnit 8.5.

Hvis du vil læse om love og regler

Til dette afsnit har vi brugt [Bekendtgørelse nr. 1076 af 1. juni 2021 om tilskud til pleje af græs- og naturarealer](#)

- §26 om andre forpligtigelser
- § 33 om udbetaling af tilskud
- §34 om suspension af tilskud
- §36 om nedsættelse af tilskud ved overtrædelse af andre forpligtigelser

Derudover er brugt anden lovgivning:

- § 3, stk. 1, i Bek nr. 1359 af 28. november 2023 om ansøgninger m.v. for landbrugere i Tast selv
- § 9, stk. 2, i Lbk nr. 114 af 6. februar 2020 om landdistriktsfonden.
- Bilag 1, tabel 1 og 2 i ændringsbekendtgørelse nr. 1654 af 12. december 2023 om kontrol og administrative sanktioner
- Artikel 35, stk. 5-6, i Kommissionens delegerede forordning (EU) 640/2014 af 11. marts 2014
- Artikel 17, stk. 1, litra e, i Kommissionens delegerede forordning (EU) 640/2014.
- Artikel 59, stk. 7, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1306/2013 af 17. december 2013.
- Artikel 63, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1306/2013 af 17. december 2013
- Artikel 35, stk. 1 og 2, i Kommissionens delegerede forordning (EU) nr. 640/2014 af 11. marts 2014
- Artikel 24, i Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) nr. 809/2014 af 17. juli 2014.

7. Producent-skifte

Du skal anmelde producent-skifte af dit tilsagn i fællesskema, som du kan finde i Tast selv for 2025

7.1 Producent-skifte/ophør af tilsagn

Når et areal bliver solgt, bortforpagtet, eller forpagtningen ophører, skal du tage stilling til overdragelse af dit tilsagn til den nye ejer eller forpagter. Der er to muligheder:

- A. Tilsagnet overdrages til den nye ejer eller forpagter, som indtræder i rettigheder og forpligtelser
- B. Tilsagnet ophører i forbindelse med overdragelse af arealet, uden at tidligere udbetalt tilskud skal betales tilbage.

Det er vigtigt, at du i alle tilfælde anmelder producent-skiftet til SGAV via fællesskemaet. Dette sker ved at både overdrager og erhverver begge markerer producent-skiftet for hver enkelt mark i fællesskemaet i 'Markplan for pleje af græs- og naturarealer'. Erhverver skal herefter acceptere markeringen i rubrik 'A14' i markplanen vedr. producent-skifte. Producent-skifte kan kun foregå gennem fællesskema, og det er derfor ikke længere muligt at indsende en separat producent-skifteerklæring.

Hvis du ikke anmelder producent-skiftet, bortfalder tilsagnet med krav om tilbagebetaling af tidligere udbetalt tilskud. Du skal også anmelde et producent-skifte, hvis hele din bedrift skifter ejer, fordi der er dannet et selskab (A/S, ApS eller I/S) eller et selskab er ophørt med at eksistere.

Ved endeligt ophørt virksomhed, hvor det ikke længere er muligt at tilgå det førstkomende fællesskema, skal der tages kontakt til SGAV med henblik på at anmelde et producent-skifte. Denne adgang gælder alene for endeligt ophørte virksomheder i den ovenfor beskrevne situation, og er ikke i øvrigt tiltænkt som et supplement til reglen om anmeldelse af producent-skifte i fællesskema.

7.1.1 Frist for producent-skifte

Fristen for at anmelde et producent-skifte til SGAV er den samme som fristen for indsendelse af ændringer til fællesskemaet.

7.1.1 Hvad skal overdrager gøre?

Som overdrager skal du i fællesskema på siden "Pleje af græs- og naturarealer" altid markere for producent-skifte i Forskelsviseren kolonne B12. Husk, at du som overdrager skal indsende fællesskemaet med markeringer for producent-skifte, også selv om du ikke længere søger nogen form for landbrugsstøtte. Producent-skifte kan kun foregå gennem fællesskema, og det er derfor ikke længere muligt at indsende en separat producent-skifteerklæring.

Hvis overdrager ikke indsender et fællesskema vil tilsagnet bortfalde med krav om tilbagebetaling. Uanset om erhverver indsender et fællesskema, hvor der anmeldes et producent-skifte.

I særligt tilfælde, hvor en tilsagnshavers virksomhed ophører endeligt inden åbning af fællesskemaet for 2025, og hvor overdragelsen af det økonomiske ansvar for driften af tilsagnsarealet ligger efter udløb af fristen for indgivelse af fællesskema 2025, kan dog foretage et producent-skifte alene ved at kontakte SGAV på arealtilskud@sgav.dk senest ved åbningen af fællesskema 2025.

7.1.2 Hvad skal erhverver gøre?

Der er to scenarier:

A. Erhverver overtager tilsagnet

Du skal for de erhvervede marker i fællesskema i Markplanen på siden "Pleje af græs- og naturarealer" vælge "Ja" til udbetaling i kolonne A5, vælge græsningsmetode og markere for producent-skifte i kolonne A15.

B. Erhverver vil ikke overtage tilsagnet

Du skal for de erhvervede marker i fællesskema på siden "Pleje af græs- og naturarealer" vælge "Nej" til udbetaling i kolonne A5 og markere for producentskifte i kolonne A15. Tilsagnet vil da bortfalde uden krav om tilbagebetaling.

Hvis erhverver ikke indsender et fællesskema, vil tilsagnet ligeledes bortfalde uden krav om tilbagebetaling.

7.1.3 Når du indtræder i et tilsagn

Det er vigtigt, at du som erhverver anmoder om udbetaling af tilskud, ellers vil tilsagnet bortfalde.

Når du indtræder i et tilsagn, betyder det, at du overtager tilsagnet med de rettigheder og forpligtelser, der gælder for det pågældende tilsagn. Du skal opfylde disse forpligtelser i den resterende periode af tilsagnet fra overdragelsesdatoen. Hvis tilsagnet bortfalder efter overdragelsesdatoen, vil det også være dig, der skal tilbagebetale tidligere års udbetalte tilskud, dvs. også tilskud udbetalt til den tidligere tilsagnshaver.

Når du og overdrageren har indsendt jeres fællesskema med markering af producentskifte, indtræder du i tilsagnet, og tilsagnet vil herefter fremgå af listen over dine registrerede tilsagn. Tilsagnet vil dog først fremgå af listen over dine registrerede tilsagn, når producentskiftet gennemføres hos os.

Læs mere om producentskifte og frister på [styrelsens hjemmeside](#).

Hvis du vil læse om love og regler

Til dette afsnit har vi brugt [Bekendtgørelse nr. 1647 af 12. december 2023 om tilskud til pleje af græs- og naturarealer](#) samt [ændringsbekendtgørelse nr. 802 af 24. juni 2024 om ændring af bekendtgørelse nr. 1076 af 1. juni 2021 om tilskud til pleje af græs- og naturarealer](#).

- § 27, stk. 1-4
- § 29, stk. 9 (ændringsbekendtgørelsen)
- § 31, stk. 1-2

7.2 Når vi konstaterer overtrædelser ved en kontrol

Hvis vi i forbindelse med kontrol konstaterer, at tilsagnets betingelser ikke er overholdt, nedsættes tilskuddet for den landbruger, som har indsendt Fællesskemaet, og som derfor skal have årets udbetaling.

Det betyder, at hvis datoen for overdragelse af tilsagnet er efter fristen for indsendelsen af Fællesskema, er det altid overdrager, der kontrolleres for, at tilsagnets betingelser bliver overholdt. Overdrager kan være ansvarlig for eventuelle overtrædelser, som vi konstaterer i forbindelse med en kontrol. Det vil sige, at hvis vi i forbindelse med en kontrol konstaterer, at erhverver ikke har opfyldt betingelserne for tilsagn, kan overdrager risikere, at årets tilskud bliver nedsat, eller at tilsagnet bortfalder, og at tidligere udbetalt tilskud bliver krævet tilbagebetalt.

Hvis producentskiftet foretages før indsendelsen af Fællesskema, er det derimod erhverver, der holdes ansvarlig, fordi det er erhverver, der i Fællesskema har indberettet, at tilsagnsbetingelserne er overholdt. Hvis overdrager eller erhverver mener, at de uberettiget har fået nedsat deres støtte på grund af forhold, der skyldes den anden part, er dette et civilretligt forhold mellem parterne, som er SGAV uvedkommende. SGAV henholder sig til den registrerede tilsagnshaver, der har erklæret, at der søges om udbetaling af tilskud på de pågældende marker i Fællesskemaet 2025

Hvis du vil læse om love og regler

Til dette afsnit har vi brugt [Bekendtgørelse nr. 1076 af 1. juni 2021 om tilskud til pleje af græs- og naturarealer](#)

- § 6 om ansøgning
- § 29 om ændringer af tilsagn og indtræden i tilsagn

8. Fælles regler for arealbaserede tilsagn under landdistriktsprogrammet

I dette kapitel kan du læse om de regler, der er fælles for tilsagn givet i 2016-2022.

8.1 Bortfald af tilsagn

Et tilsagn om tilskud bortfalder eller kan bortfalde blandt andet, hvis:

- Kriterierne for støtteberettigelse ikke er overholdt
- Visse typer af forpligtigelser eller forbud ikke er overholdt (fx sprøjtning)
- Du som tilsagnshaver har afgivet urigtige eller vildledende oplysninger, eller du har fortiet oplysninger af betydning for sagens afgørelse
- Du som tilsagnshaver tilsidesætter dine pligter i forbindelse med kontrol
- Du opfylder ikke din oplysningspligt.

Et tilsagn om tilskud vil som udgangspunkt også bortfalde, hvis du ikke overholder fristen for at anmode om udbetaling i fællesskemaet.

Vi kan dog bestemme, at tilsagnet ikke bortfalder i følgende tilfælde:

- Hvis du ikke har fået en advarsel i det rettidigt indsendte fællesskema om, at du ikke har anmodet om udbetaling af tilskud, og arealet ikke var registreret som tilsagnsareal i Internet Markkort.
- Hvis du har skrevet en fyldestgørende bemærkning i fællesskemaet om, hvorfor du ikke har søgt om udbetaling, og fællesskemaet er indsendt senest ved ændringsfristen.
- Hvis du i fællesskemaet senest indsendt ved ændringsfristen har anmeldt en forkert tilsagnstype eller plejeforpligtelse

Vi vil herefter vurdere, om tilsagnet skal bortfalde. Vi ser i sagsbehandlingen på,

- Om der er særlige omstændigheder som gør, at tilsagnet ikke bør bortfalde,
- Om du har oplyst en gyldig grund til, at tilsagnet ikke skal bortfalde, eller
- Om der foreligger en indlysende fejl.

Hvis overtrædelsen medfører, at tilsagnet bortfalder, vil vi også kræve tidligere udbetalt tilskud tilbagebetalt. Hvis du ikke betaler inden betalingsfristens udløb, lægger vi renter på det beløb, du skylder. Renten er Nationalbankens udlånsrente + 8 procent pr. år. Vi regner fra betalingsfristens udløb, indtil betalingen sker. Du bliver ikke opkrævet rente, hvis beløbet er under 50 kr. En klage har ikke opsættende virkning. Det betyder, at du skal indbetale det opkrævede beløb, selv om der er en klagesag i gang.

8.2 Andre reguleringer der omfatter dine tilsagnsarealer

Naturbeskyttelsesloven og anmeldeordningen i Natura2000

Hvis dit areal er beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3, skal du muligvis søge om dispensation fra § 3, hvis den hidtidige drift eller pleje ændrer karakter i væsentlig grad. Det kan f.eks. være hvis du ønsker at tage slæt eller afpudse et areal, der ikke tidligere har været omfattet af denne aktivitet. Nogle naturtyper, som f.eks. rigkær, er særligt sårbare over for en intensivering af driften. Kontakt din kommune, hvis du er i tvivl.

Hvis dit areal er beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 8 vedrørende klitfredning, må arealet kun afgræsses, hvis arealet hidtil lovligt har været udnyttet landbrugsmæssigt, herunder ved afgræsning. SGAV opdaterer årligt kortlaget for § 8-klitarealerne, som kan ses som klitarealer på IMK. Du kan tilsvarende se, om dit areal er klitfredet på Danmarks Miljøportal. Spørgsmål vedrørende klitfredning skal rettes til Kystdirektoratet.

Vær opmærksom på, at bestemte former for driftsændringer eller aktiviteter kræver en forudgående anmeldelse til kommunen, også selvom de ikke normalt kræver tilladelse eller lignende. Dette omhandler også ændringer i græsningsintensitet og høslæt. Anmeldelsen skal ske skriftligt til kommunen inden aktiviteten sættes i gang, så den kan vurdere, om den ønskede driftsændring eller aktivitet kan påvirke arter og naturtyper negativt. Anmeldelsen kan med fordel gøres ved at fremsende et udfyldt anmeldeskema.

Skema og yderligere oplysninger findes her på siden: [Anmeldeordning - anden jord end fredskovsarealer](#)

Anmodning om permanent genopdyrkningsret

Et tidligere omdriftsareal, der er omfattet af et miljøtilsagn, kan i løbet af tilsagnsperioden udvikle sig til et naturareal med en tilstand, der svarer til et areal beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3. Naturtyper der er dannet, fordi der efter aftale med en offentlig myndighed i en periode er gennemført en særlig driftsform, herunder fx plejetilsagn, er imidlertid undtaget fra bestemmelserne i naturbeskyttelseslovens § 3 indtil et år efter aftalens udløb efter §2 i naturtypebekendtgørelsen.

Du har derudover også mulighed for at anmelde dit areal med permanent genopdyrkningsret til Kommunen, hvorved arealet kan bringes ind i driften igen selvom arealet bliver omfattet af naturbeskyttelseslovens §3. Disse undtagelser gælder kun for arealer, der ikke forinden allerede var § 3-beskyttede. Hvis du ikke ønsker, at dit areal skal blive omfattet af § 3, har du normalt en frist på 1 år til at inddrage arealet i omdrift efter tilsagnets udløb. Du skal i denne forbindelse tage stilling til, om arealet skal:

- Tages i omdrift igen eller
- Indgå i et nyt miljøtilsagn

Det kan du læse mere om genopdyrkningsret på [styrelsens hjemmeside](#).

Der kan desuden være andre reguleringer for arealerne, fx fredninger, som betyder, at arealerne ikke må opdyrkes. Hvis du er i tvivl, om du kan inddrage dit areal i omdrift, kan du kontakte kommunen.

8.3 Ekspropriation og jordfordeling

8.3.1 Ekspropriation

Ekspropriation betyder, at offentlige myndigheder varigt eller for en periode overtager dine arealer. Ved ekspropriation har du ikke selv valgt at overdrage dine arealer, men det sker efter krav fra en myndighed. Når et areal bliver eksproprieret, vil der som hovedregel ikke være krav om, at du skal tilbagebetale tidligere udbetalt tilskud til arealet. Du skal fremsende kopi af den afgørelse om ekspropriation, som du har modtaget fra den pågældende myndighed.

Nedenstående gælder dog også forhold, dvs. hvor du har indgået en frivillig aftale med myndigheden på ekspropriationslignende vilkår, dvs. i tilfælde hvor der ellers ville være sket en egentlig ekspropriation.

Force majeure

Ekspropriation kan anmeldes som force majeure, hvis det vedrører hele eller en væsentlig del af bedriften, og ikke kunne forudses på ansøgningstidspunktet. Her skal du kontakte SGAV senest 15 arbejdsdage fra det tidspunkt, hvor du er i stand til det. Tilsagnet bortfalder som regel for de pågældende arealer, men kan evt. opretholdes ved midlertidige ekspropriationer.

Indgreb af myndigheder

Ekspropriation betragtes og behandles dog oftest som offentlige eller af myndighederne godkendte indgreb, som led i fysisk planlægning. Det kan gælde bedriften eller en del af bedriften. Her er den ingen tidsfrist for anmeldelsen. Tilsagnet bortfalder altid for de pågældende arealer.

Du kan ikke søge om udbetaling af tilskud til et areal, hvis myndigheden overtager tilsagnsarealet inden udløbet af ansøgningsfristen i det pågældende tilsagnsår.

Hvis du allerede har søgt om udbetaling til et areal, der eksproprieres i løbet af tilsagnsåret, skal du trække tilsagnsarealet ud af ansøgningen.

Hvis du ikke har underrettet SGAV om ekspropriationen, og vi ved kontrollen konstaterer, at du ikke har overholdt alle tilsagnsbetingelserne, kan det medføre bortfald og evt. krav om tilbagebetaling af tidligere udbetalt tilskud.

8.3.2 Jordfordeling

Hvis nogle af dine tilskudsarealer er fragået som følge af jordfordeling, skal du informere os om det. Du skal indsende dokumentation for jordfordelingen, for eksempel ved at indsende kopi af den underskrevne jordfordelingsoverenskomst. Arealet udgår af tilsagnet med virkning fra begyndelsen af det tilsagnsår, hvor betingelserne for tilsagnet ikke opfyldes for hele tilsagnsåret uden tilbagebetalingspligt. Du kan finde mere information om jordfordeling på [styrelsens hjemmeside](#).

8.4 Revisionsklausul

Du kan kun få udbetalt tilskud til Pleje af græs- og naturarealer under Landdistriktsprogrammet 2014-2022 for forpligtelser, som er mere vidtgående, end hvad du i forvejen er forpligtet til. Hvad du i forvejen er forpligtet til, fremgår først og fremmest af love eller bekendtgørelser. Forpligtelserne kan dog også fremgå af afgørelser truffet af en offentlig myndighed, som pålægger dig obligatoriske begrænsninger/restriktioner for dine aktiviteter på et givet areal (pålæg, påbud, forbud og tilsvarende i medfør af lovgivning).

Kommer der nye regler, eller træffer en myndighed en afgørelse, som skærper eksisterende forpligtelser eller pålægger dig nye forpligtelser, skal tilsagnene tilpasses/revideres, så der kun ydes tilskud for forpligtelser, der er mere vidtgående, end hvad du i forvejen er forpligtet til. Dette fremgår af EU-reglers såkaldte revisionsklausul.

Hvis du ikke kan acceptere tilpasningen af tilsagnet, kan du lade hele dit tilsagn ophøre på grund af revisionsklausulen uden krav om tilbagebetaling af tidligere udbetalte tilskud. Du skal i så fald sende os en erklæring om anvendelse af revisionsklausul, som du finder på [styrelsens hjemmeside](#) under ordningen Pleje af græs- og naturarealer. Dit tilsagn ophører så fra begyndelsen af det pågældende tilsagnsår, uden at du skal betale tidligere udbetalt tilskud tilbage.

Fristen for at indsende erklæringen er den samme som Fællesskema-fristen. Du kan dog altid indsende erklæringen senest 8 uger efter, at den nye regel, der påvirker tilsagnet, træder i kraft. Hvis de 8 uger udløber på en helldag, en lørdag eller en søndag, så udløber fristen den første arbejdsdag, der følger herefter.

8.5 Suspension

Suspensionsreglen indebærer, at du i visse tilfælde kan få adgang til at afhjælpe en overtrædelse, så din udbetaling af støtte i det pågældende år ikke reduceres. Det betyder, at du i visse tilfælde kan nå at opfylde bestemte betingelser, selvom fristen egentlig er overskredet. Udbetaling af støtten vil i stedet blive suspenderet, indtil du har afhjulpet overtrædelsen. Suspensionsreglen anvendes ved manglende opfyldelse af følgende betingelse:

- Information om tilsagnet på erhvervsmæssig hjemmeside, (jf. afsnit 3.3).

I tilfælde af manglende opfyldelse af en eller flere af de nævnte betingelser, sender vi dig et brev om afhjælpning af situationen med en frist hertil på 7 dage. Hvis du indsætter logo og tekst på din hjemmeside og dermed opfylder kravet om information om tilsagnet, kan din støtte udbetales. Afhjælper du ikke situationen inden for fristen, træffer vi afgørelse om nedsættelse af dit tilskud.

8.6 Oplysningspligt

Du har pligt til at oplyse SGAV om, hvis du ikke længere opfylder betingelserne i tilsagnet. Hvis du ikke opfylder oplysningspligten og betingelserne for et areal, vil SGAV som udgangspunkt bortfalde tilsagnet og kræve tilbagebetaling af tidligere udbetalt tilskud.

Svig med støtteberettigelse og misbrug af tilskud

SGAV kontrollerer ansøgninger om tilskud for svig med EU-midler. Svig defineres i denne sammenhæng som en forsætlig handling, der påvirker retten til støtte eller omfanget af støtte. Det kan være ukorrekte erklæringer eller dokumenter, tilsidesættelse af en oplysningspligt eller anvendelse af midler eller investeringer til andet formål, end de var bevilget til. Omgåelse, herunder når ansøger kunstigt opdeler sin virksomhed for at opfylde betingelserne til tilskud, betragtes også som svig. Ligeledes kan grov forsømmelse af tilsyn med opgaver, som støttemodtager får løst af tredjepart, blive behandlet som en forsætlig forsømmelse. SGAV forbeholder sig retten til at kontakte tredjeparter med forbindelse til ansøgninger som del af kontrol for svig. Svig medfører, at støtten helt eller delvist bortfalder og kan desuden medføre støtteudelukkelse, bøde eller politianmeldelse. Det er derfor vigtigt, at du kontakter os, hvis du er i tvivl om, hvorvidt en løsning eller fremgangsmåde er legitim og i overensstemmelse med støttebetingelserne.

8.7 Dispensation

Hvis du i særlige tilfælde ikke kan opfylde betingelserne i tilsagnet, kan du søge om dispensation. Ansøgning om dispensation skal være skriftlig og velbegrundet. Du skal sende ansøgning om dispensation til SGAV enten via skabelon på arealtilskud@sgav.dk eller [styrelsens hjemmeside](#).

På den måde giver du SGAV mulighed for at vurdere din specielle situation. SGAV vil herefter tage stilling til, om din ansøgning kan imødekommes og sende dig en skriftlig afgørelse.

Du skal søge og have fået dispensation, inden du foretager dig noget, der kan være i strid med betingelserne. I meget akutte tilfælde kan du ringe til os og så efterfølgende indsende en skriftlig dispensionsansøgning.

Eksempler på hvornår du skal søge dispensation:

- Hvis du har behov for at foretage mekanisk bekæmpelse af ukrudtsarter i strid med forbudsperioden mod slåning eller kemisk bekæmpelse i strid med forbuddet mod sprøjtning,
- Du har behov for at tilskuds fodre (fx ved helårsafgræsning),
- Hvis det er nødvendigt at fjerne dyr fra marken i perioden med fast græsningstryk eller
- Hvis arealet fx er så vådt, at det ikke kan plejes.

Se flere eksempler på hvornår du kan søge dispensation på [styrelsens hjemmeside](#).

At du ikke længere har rådighed over dyr, der kan afgræsse dine marker, accepteres ikke som begrundelse for dispensation, da dyr kan købes i fri handel, eller der kan indgås en græsnings-aftale med tredjepart.

Hvis der er tale om helt ekstraordinære og uforudsigelige begivenheder, er der også mulighed for at påberåbe sig force majeure (se afsnit 8.8).

Hvis du har fået en dispensation til nogle af tilsagnsbetingelserne, er det de betingelser, der fremgår af dispensationen, du erklærer at overholde. Du skal altså stadig sætte hak i "Ja" i feltet "Jeg søger om udbetaling af tilskud", også selv om du pga. dispensationen ikke får dit tilskud udbetalt.

Hvis du har fået en dispensation fra plejeforpligtelserne er altid 1-årige, og hvis du har fået en dispensation fra plejeforpligtelserne, får du normalt ikke udbetalt årets tilskud. Dette skyldes, at tilskuddet gives som kompensation for udgifter til pleje, og vi ikke kan kompensere, hvis der ikke har været nogen pleje.

Dispensation til andet end plejeforpligtelserne kan gives, uden at det påvirker årets udbetaling. Det kan for eksempel være dispensation til tilskuds fodring eller anvendelse af plantebeskyttelsesmidler. Sådanne dispensationer kan gælde for flere år.

Dispensation gives kun i særlige tilfælde, og ansøgning skal være velbegrundet og fx begrundet i forholdene på tilsagnsmarken. Som udgangspunkt gives der ikke dispensation, hvis vi har varslet, at vi kommer på kontrol. Lige-

ledes gives der heller ikke dispensation til overtrædelser konstateret på en kontrol. Hvis arealet godkendes i kontrol, har det ingen konsekvens, at du har fået afslag på dispensation. Hvis der ved kontrollen konstateres overtrædelser, bliver de behandlet iht. sanktionsreglerne.

Husk at søge om dispensation hos SGAV, hvis du hjemtager nogle af dyrene, fx på grund af sygdom, eller hvis arealerne er for våde til at kunne afgræsses. Du skal have modtaget afgørelsen om dispensation, før du fjerner dyrene fra arealet. Kun i særlige tilfælde, hvor der er akut fare for dyrevelfærden, må du fjerne dyrene fra arealet, inden du har modtaget afgørelse på din dispensationsansøgning. Du skal i disse tilfælde indsende anmodningen om dispensation hurtigst muligt – det vil oftest sige samme dag, som du har hjemtaget dyrene.

Hvis du har valgt plejeforpligtigelsen 'fast græsningstryk' og ønsker en nedsættelse af græsningstrykket på dine arealer, skal du søge om at få godkendt en nedsættelse af græsningstrykket hos SGAV. Du skal være opmærksom på, at vi kun kan godkende et græsningstryk lavere end 0,3 storkreaturer/ha, hvis det er til fordel for naturen.

Bemærk, at du i visse tilfælde – fx hvis arealet er et § 3 areal – først skal indhente en dispensation hos kommunen. Dette er fx tilfældet, hvis du ønsker dispensation til tilskuds fodring på et tilsagnsareal, der er registreret som et § 3 areal.

Oversvømmede arealer

Du skal altid underrette SGAV, Arealtilskud, hvis dit tilsagnsareal bliver oversvømmet, så du ikke kan opfylde din plejeforpligtelse, enten fordi det er en del af et vådområdeprojekt, eller fordi vandstanden stiger af andre årsager. Du kan i nogle tilfælde få dispensation fra plejeforpligtelsen, og du mister derved højst årets udbetaling. Hvis det derimod i en kontrol konstateres, at tilsagnsarealerne ikke opfylder betingelserne, vil du ud over bortfald af årets tilskud og en sanktion også risikere bortfald af tilsagnet med krav om tilbagebetaling af tidligere udbetalt tilskud. Du kan læse mere om nedsættelser af årets tilskud i forbindelse med kontrol i kapitel 9.4.

8.8 Force majeure og usædvanlige omstændigheder

SGAV kan i nogle situationer frafalde krav om tilbagebetaling i tilfælde af force majeure eller usædvanlige omstændigheder.

Force majeure er helt ekstraordinære og uforudsigelige begivenheder som fx:

- Støttemodtagerens død
- Støttemodtagerens uarbejdsdygtighed i længere tid
- En alvorlig naturkatastrofe, der i væsentlig grad berører bedriften
- Ødelæggelse af stalde på bedriften ved ulykke
- En epizooti eller en plantesygdom, der rammer henholdsvis hele støttemodtagerens besætning eller en del af denne eller alle støttemodtagerens afgrøder eller en del af disse
- Ekspropriation af hele eller en væsentlig del af bedriften, hvis ekspropriationen ikke kunne forudses på dagen for indgivelse af ansøgningen.

Der skal være sammenhæng mellem årsagen til den manglende overholdelse af regler og tidspunktet for den særlige begivenhed. Hvis du vil påberåbe dig force majeure eller usædvanlige omstændigheder, skal du underrette SGAV senest 15 arbejdsdage fra det tidspunkt, hvor du er i stand til at gøre det. Der skal medsendes dokumentation for, at der foreligger force majeure.

Force majeure medfører som udgangspunkt bortfald af årets udbetaling. Hvis det er force majeure pga. en 1-årig hændelse, opretholdes tilsagnet. Hvis det er en ændring af forholdene, der vurderes at blive længerevarende, bortfalder tilsagnet fremadrettet (uden krav om tilbagebetaling).

BEMÆRK, at du altid har pligt til at oplyse SGAV om eventuelle ændrede forhold på dine tilsagnsarealer, som betyder, at du ikke kan overholde betingelserne i dit tilsagn til Pleje af græs- og naturarealer.

8.9 Vi indsamler og behandler dine data

For at kunne administrere ordningen har SGAV brug for en række oplysninger. Hvordan disse oplysninger indhentes og behandles, er beskrevet i de følgende kapitler.

For at vi kan behandle din ansøgning, behandler vi en række af dine data. Som hovedregel afgiver du disse data i forbindelse med din ansøgning, men i visse tilfælde indhenter vi også data fra andre myndigheder.

Vores adgang til at behandle dine data følger af reglerne for det enkelte tilskud, du søger om.

Vi behandler kun data, der er nødvendige og relevante for det tilskud, der søges. Vi behandler disse data for at sagsbehandle, administrere, udbetale og kontrollere de specifikke tilskud.

I særlige tilfælde kan vi videregive eller offentliggøre dine data. Dog kun hvis vi ved lov er forpligtet til det. Når vi behandler dine personoplysninger, har du en række rettigheder, blandt andet retten til at søge indsigt i, hvilke personoplysninger vi har registreret om dig. Du har også ret til at få rettet, slettet eller blokeret eventuelt urigtige eller vildledende oplysninger.

Gå til vores sider om detaljerede oplysninger om vores behandling af dine data.

[Persondatapolitik.](#)

Som ansøger har du desuden ret til aktindsigt i din sag efter reglerne i forvaltningsloven, uanset om du søger som fysisk eller juridisk person.

8.9.1 Hvad er dine rettigheder i forhold til de registrerede oplysninger?

Databeskyttelsesloven giver dig ret til at søge indsigt i, hvilke personoplysninger SGAV har registreret om dig. Du har også ret til at få rettet eller slettet eventuelt urigtige eller vildledende oplysninger.

8.9.2 Anvendelse af oplysninger fra Fællesskemaet og offentliggørelse af data

Hvis du indsender Tilsagnsskema 2025 og/eller Fællesskema 2025, skal du være opmærksom på:

- At de afgivne oplysninger i Fællesskemaet vil blive behandlet i forbindelse med afgørelse om udbetaling af støtte og tilskud fra SGAV under EAGF og EAFRD (EU's landbrugs- og landdistriktsordninger).
- At de afgivne oplysninger i Tilsagnsskemaet vil blive behandlet i forbindelse med afgørelse om tilsagn om tilskud fra SGAV under EAGF og EAFRD.
- At SGAV, Nyropsgade 30, 1780 København V, er dataansvarlig.
- At SGAV, Pioner Allé 9, 6270 Tønder og Augustenborg Slot 3, 6440 Augustenborg, er databehandler.

8.10 Klagemuligheder

Hvis du er uenig i vores afgørelse, kan du klage over den. Du skal sende klagen inden 4 uger fra den dag, hvor du fik dette brev.

Du klager via klageportalen, som du finder på Nævnenes Hus' hjemmeside. Derinde kan du læse, hvordan du skal gøre, og se status på din sag. Du logger på klageportalen med MitID.

Din klage bliver automatisk sendt til os i SGAV. Hvis vi fastholder vores afgørelse, sender vi klagen videre til [Miljø- og Fødevareklagenævnet](#) via klageportalen. Du får besked, hvis vi sender din klage videre.

Hvis du ikke sender din klage via klageportalen, afviser Miljø- og Fødevareklagenævnet din klage, medmindre du er fritaget for brug af klageportalen. Du kan læse mere om fritagelse fra klageportalen på nævnets hjemmeside.

Vi oversender 80 % af klagesagerne til klagenævnet indenfor 3 uger. De resterende sager oversendes hurtigst muligt. Miljø- og Fødevareklagenævnets sagsbehandlingstid fremgår af klagenævnets hjemmeside. Klager har

som udgangspunkt ikke opsættende virkning, hvilket betyder, at SGAVs afgørelse er gældende, indtil den eventuelt ændres. Det betyder, at du skal betale tidligere udbetalt tilskud tilbage, hvis SGAV har krævet dette i afgørelsen. Hvis ikke du gør det, bliver kravet forrentet fra udløbet af indbetalingsfristen. Det vil sige, at i sager, hvor SGAV har krævet tilbagebetaling af tilskud, pålægges der renter til kravet, mens din klagesag behandles. Der henvises til [Miljø- og fødevareklagenævnet](#), hvis der skal tages stilling til om der gives opsættende virkning på klagesag.

Hvis du vil læse om love og regler

Til dette afsnit har vi brugt [Bekendtgørelse nr. 1076 af 1. juni 2021 om tilskud til pleje af græs- og naturarealer](#)

- §28 om ændring af tilsagn og indtræden i tilsagn
- §30 om revision af tilsagn
- §34 om suspension af tilskud
- §§38-39 om afslag, bortfald af tilsagn og tilbagebetaling af tilskud

Derudover er brugt anden lovgivning

- § 29, stk. 9 (nyt stykke) til ændringsbekendtgørelse nr. 802 af 24. juni 2024.
- § 5, stk. 1, i lbk. nr. 114 af 6. februar 2020 om Landdistriktsfonden
- § 8 i lbk. nr. 114 af 6. februar 2020 om Landdistriktsfonden.
- § 12 i lbk. nr. 114 af 6. februar 2020 om Landdistriktsfonden og § 289a i straffeloven, jf. lovbek. nr. 977 af 17. september 2019
- §2, stk. 1, i Bek. nr. 1067 af 21. august 2018 om beskyttede naturtyper
- § 19 b og bilag 2 i lov om naturbeskyttelse, jf. lovbek. nr. 240 af 13. marts 2019
- § 6, i LBK nr. 103 af 3. februar 2020 om drift af landbrugsjorder
- lov nr. 96 af 31. marts 1965 om ekspropriationer under ministeriet for offentlige arbejder med senere ændringer
- Jf. § 5, i lov nr. 502 af 23. maj 2018 om supplerende bestemmelser til forordning om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger (databeskyttelsesloven og Europa-Parlamentets og Rådets Forordning (EU) 2016/679 af 27. april 2016 (Databeskyttelsesforordningen)).)
- Artikel 4, stk. 1-22, i Kommissionens delegerede forordning (EU) nr. 640/2014 af 11. marts 2014
- Artikel 15-17, i Europa-Parlamentets og Rådets Forordning (EU) 2016/679 af 27. april 2016 (Databeskyttelsesforordningen)
- artikel 77, stk. 4, litra c, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1306/2013 af 17. december 2013.
- artikel 48 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1305/2013 af 17. december 2013.
- artikel 28, stk. 3, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1305/2013 af 17. december 2013.
- artikel 47, stk. 3 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1305/2013 af 17. december 2013.

9. Retsgrundlag

De vigtigste regler fremgår af:

Danske regler

- [Bekendtgørelse nr. 1076 af 1. juni 2021 om tilskud til pleje af græs- og naturarealer](#)
- [Bekendtgørelsen nr. 992 af 3. juli 2025 om ændring af bekendtgørelse om tilskud til pleje af græs- og naturarealer](#)
- [Bekendtgørelse nr. 1531 af 7. december 2023 om ændring af bekendtgørelse om tilskud til pleje af græs- og naturarealer](#)
- [Bekendtgørelse nr. 1647 af 12. december 2023 om tilskud til pleje af græs- og naturarealer](#)
- [Lov om Landdistriktsfonden, jf. lovbekendtgørelse nr. 114 af 6. februar 2020.](#)
- [Bekendtgørelse nr. 1257 af 27. november 2024 om ansøgninger m.v. for landbrugere i Tast selv](#)
- [Bekendtgørelse nr. 1295 af 29. november 2024 om grundbetaling m.v. til landbrugere for 2025](#)
- [Bekendtgørelse nr. 1357 af 3. december 2024 om konditionalitet og social konditionalitet for 2025](#)
- [Bekendtgørelse nr. 1654 af 12. december 2023 om ændring af kontrol og administrative sanktioner for visse tilskudsordninger under Den Europæiske Unions fælles landbrugspolitik](#)
- [Bekendtgørelse nr. 1297 af 29. november 2024 om tilskud til bio-ordninger for 2025](#)

EU-regler

- Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1305/2013 af 17. december 2013.
- Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1306/2013 af 17. december 2013.
- Kommissionens delegerede forordning (EU) 640/2014 af 11. marts 2014.
- Kommissionens delegerede forordning (EU) 807/2014 af 11. marts 2014.
- Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) nr. 809/2014 af 17. juli 2014.
- Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) nr. 808/2014 af 17. juli 2014.

Bilag 1. Vejledende oversigt over vægtningskategorier for sanktioner for Pleje af græs- og naturarealer

Vejledende konsekvens af en række overtrædelsers alvor og omfang bedømt i forhold til formålet med tilskudsordningen. Inddelingen bygger på en faglig vurdering. Konsekvensen af en overtrædelse vil altid bero på en konkret vurdering i det enkelte tilfælde. Der anvendes følgende vægtningskategorier:

- **Kategori 4+bortfald:** 100 % nedsættelse + bortfald af tilsagn på arealet og krav om tilbagebetaling af tidligere udbetalt tilskud til arealet.
- **Kategori 4:** 100 % nedsættelse
- **Kategori 3:** 50 % nedsættelse
- **Kategori 2:** 25 % nedsættelse
- **Kategori 1:** 10 % nedsættelse
- **Kategori 0:** 1 % nedsættelse

Udelukkelse: Bortfald af tilsagn, og ingen udbetaling i 2024 og 2025 for miljøtilsagn givet i 2021 og 2022.

Overtrædelse	Forpligtelse	Sanktion
For få dyr på marken	Afgræsning – fast græsningsstryk	Kategori 4 + bortfald:
		Ingen dyr på arealet, så bortfalder dit tilsagn på marken.
		Kategori 4:
		Der er op til 60 % af det fastsatte krav til storkreaturer på arealet.
		Kategori 3:
		Der er 60-84 % af det fastsatte krav til storkreaturer på arealet.
		Kategori 2:
		Der er 85-94 % af det fastsatte krav til storkreaturer på arealet.
Samhegning	Afgræsning – fast græsningsstryk	Kategori 1 på hele marken:
		Sammenhegning af arealer med tilskud, som ikke har krav om fast græsningsstryk
		Sammenhegning med anden ejer/forpagters areal
Arealet er ikke plejet korrekt	Afgræsning – synligt afgræsset	Kategori 4 +bortfald

		Arealet er ikke plejet
		Afpudsning, men ikke slæt eller afgræsning
		Kategori 4:
		Slæt, men ikke afgræsning.
		Ikke plejet pga. midlertidig oversvømmelse
		Kategori 3:
		Der er tegn på, at der har været/er dyr på arealet, men plantedækket er ikke synligt afgræsset.
Arealet er ikke plejet korrekt	Græsning – ekstensiv græsning.	Kategori 4 + bortfald
		Billederne viser ingen tegn på græsningsaktivitet.
		Kategori 3
		Kun en mindre del af arealet, som vises på billederne, fremstår påvirket af græsningsaktivitet.
Krav til billeder ikke opfyldt.	Græsning – ekstensiv græsning	Kategori 4 + bortfald
		Billeder ikke taget og indsendt inden for fristen, billeder viser ikke tilsagnsarealet eller billeder er ikke taget på tilsagnsarealet.
		Kategori 1
		For få billeder, men de indsendte billeder viser, at kravet til pleje er opfyldt.
		Billederne viser ikke græssende dyr, men viser dog, at kravet til pleje er opfyldt.
Afpudsning kun som en del af afgræsningen	Afgræsning	Kategori 2
		Afpudsning før påbegyndt afgræsning
		Fladedækkende afpudsning
Aktivitet i strid med formålet med plejeformen	Græsning – ekstensiv græsning	Kategori 2
		Taget slæt
		Fladedækkende afpudsning.
Afgræsset af andet end drøvtyggende husdyr eller heste	Afgræsning, slæt	Kategori 4
		Afgræsning med andet end drøvtyggende husdyr eller heste
Manglende slæt	Slæt	Kategori 4+bortfald:
		Der er ikke taget slæt, afgræsset eller lavet en afpudsning.

		Kategori 3: Der er ikke taget slæt, men marken er slået, uden at plantematerialet er fjernet.
		Kategori 2: Afgæsset men ikke taget slæt (det er tydeligt, at der ikke er taget slæt)
Tilskuds fodring	Afgæsning, slæt	Kategori 3 for hele marken (hele indhegningen ved fast græsningstryk): Fodring med ensilage eller kraftfoder
		Kategori 2 for hele marken (hele indhegningen ved fast græsningstryk): Fodring med hø og wrapphø. Fodring med halm i baller eller i foderstativer
Intet plantedække	Afgæsning, slæt	Kategori 4 Bar jord som følge af naturlige forhold
		Kategori 4 + bortfald Under 1/3 planter i forhold til sort jord. De enkelte områder uden plantedække er større end 1 ha eller udgør sammen med andre ikke-afgræssede områder mere end 20% af marken.
Omlægning (bl.a. jordbearbejdning)	Afgæsning, slæt	Kategori 4+ bortfald: Omlægning af tilsagnsarealet, herunder jordbearbejdning (fx etablering af vildtremiser eller læhegn).
Slåning i forbudsperioden	Afgæsning, slæt	Kategori 3: Slåning i forbudsperioden.
Direkte tilførsel af gødning til arealet	Afgæsning, slæt	Kategori 4+ bortfald: Direkte tilførsel af gødning til arealet.
Direkte tilførsel af pesticider til arealet	Afgæsning, slæt	Kategori 4+ bortfald: Sprøjtning under hegn beregnes som længden af overtrædelsen ganget med en fast bredde på 2 meter. Sprøjtning af arealer under 100 m ² rundes altid op til 100 m ² . Brug af pesticider på arealet.
Vandhuller og grøfter mm.	Afgæsning, slæt	Kategori 4 + bortfald Vandhul, sø eller lignende over 1 ha, eller udgør sammen med andre ikke-afgræssede områder mere end 20% af marken. Vandløb, grøft eller lignende over 1 ha, eller udgør sammen med andre ikke-afgræssede områder mere end 20% af marken. GLM-landskabselementer i form af søer over 100 m ² op til 2.000 m ² . Søer over 2.000 m ² som beskyttede efter naturbeskyttelseslovens §3
Landskabselementer Landskabselementer, der er uforenelige med kravet om plantedække.	Afgæsning, slæt	Kategori 4 + bortfald Opvækst af træer og buske uden græsningseget plantedække over 1,0 ha., eller udgør sammen med

		andre ikke-afgræssede områder mere end 20 pct. af tilsagnsmarken.
Erhvervsmæssig hjemmeside ikke indsat korrekt EU-logo og tekst	Afgræsning, slæt	Kategori 0: Hvis hjemmesiden ikke indeholder logo eller tekst.
Manglende opbevaring af skatte-, moms- og driftsregnskaber	Afgræsning, slæt	Kategori 1 Manglende opbevaring af skatte, moms og driftsregnskaber
Kombination af tilsagn og grundbetaling	Afgræsning, slæt	Kategori 4 + bortfald: Du søger om grundbetaling, selvom du har et tilsagn, som ikke kan kombineres med grundbetaling (tilsagnstype 66)
Udelukkelse		
Følgende overtrædelser er alvorlige overtrædelser og medfører, at tilsagnet bortfalder med krav om tilbagebetaling, og i 2019 og 2020 udbetales der ingen tilskud for miljøtilsagn givet i 2018-2019	Afgræsning, slæt	Areal tilført plantebeskyttelsesmidler, der ikke er godkendt til anvendelse i Danmark.
Kriterier for støtteberettigelse		
Følgende krav er støtteberettigelses kriterier og vil altid føre til bortfald af tilsagnet og krav om tilbagebetaling af tidligere udbetalt støtte.	Afgræsning, slæt	Arealet er ikke beliggende i en mark, der på ansøgningstidspunktet opfylder kravet for beliggenhed inden for de særligt udpegede Natura 2000-arealer til pleje, gentegning i Natura 2000, har en HNV-værdi på minimum 5 eller er omfattet af et vådområdeprojekt.
		Marken er på ansøgningstidspunktet ikke over 0,3 ha og heller ikke sammenhængende med en anden mark, så de tilsammen er over 0,3 ha
		Tilsagnshaver driver ikke arealet som ejer eller forpagter
		Arealet er tilplantet med skov ved tilsagnsperiodens begyndelse
		Arealet er pålagt fredskovspligt, bortset fra ubevoksede fredskovspligtige arealer
		Arealet er omfattet af en tilskudsordning til skovbrug
		Der er en udtagningsforpligtelse på arealet
		Der er uforenelige tilskudsordninger på arealet
		Arealet er omfattet af en anden forpligtelse til afgræsning eller slæt.
		Arealet er ikke tilskudsberettigede under PLG-PLG, herunder fx arealer der anvendes som:
		Bygninger/anlæg

		Vindmøller, befæstet areal
		Befæstet vej eller vej uden plantedække
		Crossbaner
		Råstofindvinding, grusgrave
		Haver/parker
		Solceller
		Containerplads
		Elmast, befæstet areal

Bilag 2. Sanktionering ved overskridelse af 20 % fleksibilitet

I nedenstående liste står sanktionerne listet med de observationer med den mest permanente karakter og højeste sanktion øverst, og de observationer, der fører til den laveste sanktion nederst. Når der i sagsbehandlingen skal tages stilling til hvilke af kontrollens observationer, der skal indgå i de 20 % fleksibilitet – og derfor ikke skal sanktioneres - startes der for oven, og "fyldes op" i fleksibiliteten ned ad listen, til grænsen er nået. Hvis grænsen nås, inden alle områder med en bestemt observation er nået, tages den største observation først og dernæst de mindre, dog tages en mindre observation inden for kategorien, hvis den største ikke kan rummes i fleksibiliteten. Hvis der stadig er "plads i fleksibiliteten" og den største tilbageværende i en kategori ikke kan rummes inden for de 20 %, tages der den næststørste osv. Hvis de sidste observationer inden for en kategori ikke kan rummes inden for de 20%, men der stadig er "plads i fleksibiliteten" fortsættes til næste kategori og processen gentages.

De overskydende observationer sanktioneres efter gældende sanktionstabel.

Kategori	Obs. Nr.	Navn	Sanktion hvis de ikke indgår i de 20 %
1	3.7.1	Vandhul, sø eller lignende (ikke GLM-søer)	100% + bortfald
2	3.7.2	Vandløb, grøft eller lignende	100% + bortfald
3	3.2.3	Remise/vildtremise	100% + bortfald
4	3.2.4	Læhegn	100% + bortfald
5	12.1.9	Arealet er bevokset med træer eller buske, og uden græsningsegnet plantedække	100% + bortfald
6	11.4.1	Ingen dyr	100% + bortfald
7	11.3.5	Arealet er ikke udnyttet til slæt	100% + bortfald
8	11.1.3	Arealet er ikke afgræsset	100% + bortfald
9	12.1.8	Bar jord som følge af naturlige forhold	100%
10	11.1.2	Arealet er ikke afgræsset på grund af midlertidig oversvømmelse	100 %
11	11.2.2	Arealet er ikke synligt afgræsset den 15. september, men der har været dyr på arealet	50%
12	11.3.3	Der er ikke taget slæt, men arealet er afgræsset	25%

Vejledning om tilskud til Pleje af græs- og naturarealer 2025,
(tilsagnstyper 66 og 67)

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø
Nyropsgade 30
1780 København V

www.sgav.dk